

45. märts 1984. a.

Kaminastavalis pidasid naised oma peetu-
pöisa. Saime juhatuses laua ääres, soalt
saime mälestuseks trakeaate salmidega post-
kardidid.

Lulle õnnitles sünnipäevalapsi.

Laine Lammmaa jutustas vanemapsõlse kün-
janiku *Elisabeth Aspe* elukäigust ja loo-
meteest.

Taimi Rahult kuulsime künjanik *Veera*
Sourest.

Saime oli kokku pannud naislaule-
trajate lullest ja lauludest montaaži

"*Me kõigi juured*
on kodumullas".

Laule esitas küllatunud naisansambel.
Sünnipäraselt meelolukas üritus.

4. mai õhtupoolikul võttis Helve Pärt
vaevaks tutvustada Bulgaariat,
kus ta äsja oli käinud osavõtmas
rahvusvahelisest esperanto keele kur-
susest.

Laudadele olid näitusele pandud espe-
rantokeelsed raamatud, kirj vahetuse
teel saadud meened.

Teelaua eest hoolitsesid Leelo ja Anne
Ojasalu.

Õhtu oli põnev, teadlik.

"Kui seelä metsa ees ei oleks..."

Oli neid, kes tahtsid oma silmaga näha selle rea auctori sünni- ja jalajaastumise kohti nii, nagu tema igatses näha Pipsit.

Ja 16. juunil hakka-
sid bussirattad mu-
noma Tartu suunas. Teel põikasime maatama Puurmani hästikornas-

tatud lossiparki. Tartus üllatas meid zoolo-
gia muuseum oma suuruse ja põhjalikkusega,
viibisime ka botaanikaaias.

Seejärel kulges tee flatskivile, kus seelä
tuttavad juhatasid meid

Juhan Liiviga

seotud paikadesse ja muude ilusatesse
paikadesse. Öhtul tundsin mõnusat
narmetust võrustajate 3-toalises kor-
teris ja kuulasin Anne esituses J. Liivi
luulet.

Erin arbor metar eos ei oblat...

Oli nio, ka taktid owa aduaga naka illi
na arbor arer-fo falacturac bati nri,
nagu tura igata naka pakt.

Guasel allikal noomenduskulid

Luhan Liiwira

estad paktid naka aduaga
paktid. Ota tu arbor
noma noma noma noma
noma noma noma noma
noma noma noma noma

Järgmisel päeval jätkus reis Palamusele,
kus Weljo ristiti Tootsikes ja Alar tema po-
jaks Sasthes.

Simuna surmaial asetamine põllu-
lilled Maili Kilmoja hauale.

Piisi viimased muljed saime Borgamäelt.

...raamat on nagu sild
inimesest inimeseni.

J.Smuul

4.sept. 1984.a.

KAMPAŔAHTU „HÕIVASTI SUVI!”

Sel korral veeti korraldajate (Kaerepere I) poolt meid ninapidi. Kõigepealt tuli lahendada Salakirjad, vastata küsimustele, siis keerdkäikudega koolimaja juurest klubi kaudu „Aadlipesasse”.

Lemmi kaminas põles tuli, soojendas meid kõiki, kes olime endid niigi vastavalt külmale ja vihmasele ilmale rietanud. Hästi maitsesid tulel küpsetatud sardellid.

Kroonika saadeti kevadel Tallinna, sealt saime raamatuühingu tänukirja hea kroonika eest. Saimale suur tänu kroonika koostamise eest ja tänuks lilled.

Lõpuks hoopis alustuseks loostmine.

SIÄNKIIRI

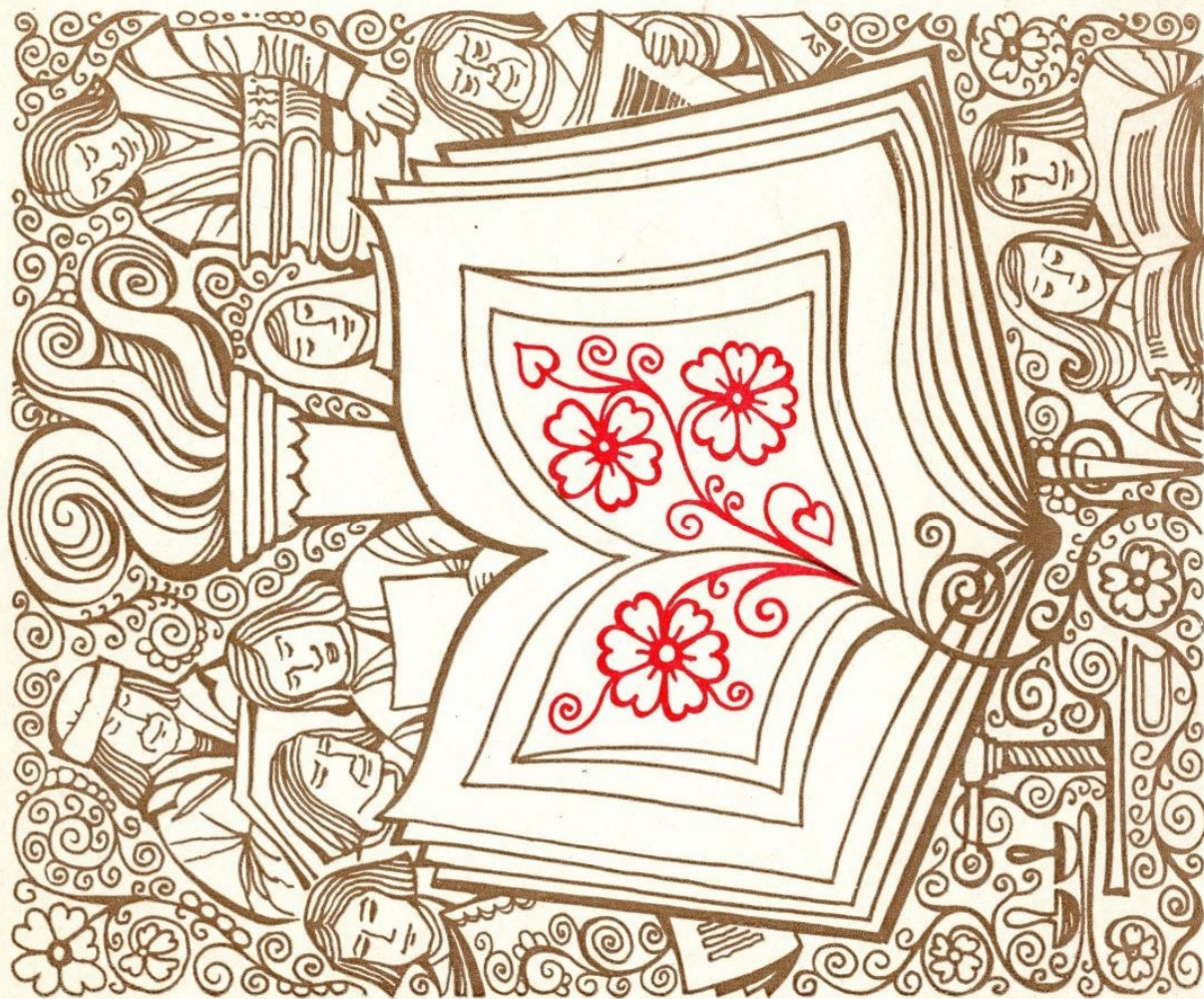
VALTU ALGORANISATSIOONILE
"VARAK"

HEA KROONIKA EEST

Esimees

1984a.

« 1. » juuni

30. OKT. 1984. A.

KAMINASAALIS "VARAKU" RAHVAL AVALIK ÜRITUS
NÄITEKIRJANIK

HUGO RAUDSEPA

ÕHTU.

KIRJANIKU ELUST JA LOOMINGUST TEGI
ÜLEVAATE HELVE PÄRT, LOOMINGUT AMAS
ILMESTADA NÄITERING.

KATKENDID:

"AMEERIKA KRISTUS" - ASTA - ANNE ARCHIPOV
MILVI - MARGE HUSTALU
JOHANNES - VALTER NÕMMIK
VÄSTRIK - ANDRES PIIR

"PÕRNUHD ARU ÕNNISTUS" - RASMUS NOORKIKAS -
TIIT TOHVER
ROOSI - MAIH MÄRDIKES

"VEDELVORST" - MAALI - HELGI SUSSI
IV. JOOSEP - HANNES TERTS
KUSTAV - AIVAR VAHTRE

"TILLEREINI PEREMEHED" IV.
II V. ANN - LAINA LAURIMAA
EVA - AINO NURMSALU
ANN - LAINA LAURIMAA
VILLEM - VALTER NÕMMIK ELLI - ANNE ARCHIPOV

"VIIMNE EUROOPLANE" - HARALD IMELIK -
TOIVO TAMMEKÄND
SUSANNA - MAIH MÄRDIKES

"TAGATIPU TIISENOOSEN" - HELGI SUSSI - TILDE
TILDE EMA - HELGI
LAIPEA

"MIKUMÄRDI" - EMSI - MARGE HUSTALU
JHAN - HANNES TERTS
MIMM - HELGI LAIPEA
MARET - MAIH MÄRDIKES

"ROOSAD PRILLID" - ADERKAS - ANNE ARCHIPOV
IV. BORDONOSSOV - VAMBOLA VAHTRE
SIIM PUNGERJAS - TIIT TOHVER
MALL - AINO NURMSALU
VIVI - ANNE ARCHIPOV

Sind kütkestab Tarkus
süü meeldub sulle Meri
ja lükkumine
Selles leiad Sa. Rõõmu

Sind paebus Healus
süü vaelted Sa Maage
ja leiad sellest Rahu
... ning pikaaegsuse

Suure Tänu

Teie

Arme
Purde

1. detsembril 1984. a.
Valter Leammis

AASTA
1985

29. jaan. 1985.a.

ARNOLD HANNUST käis suvel Saksa-
maal ja siis jagas meile muljeid seal
nähtust ning üleelatust. Olevat häm-
mastama pannud sakslaste **heakord**,
isegi tänavad olid läikivaks pestud. Kõik-
jal palju, palju **illi**.

Eesmärgiks oli külastada ülemaa-
ilmset **LILLENÄITUST. ERFURDIS**.
Käidi Nõukogude Liidu, sealhulgas Eesti,
Saksa DV ja Jaapani paviljonides. Ent
sega oli planeeritud siiski liiga vähe,
kulgi grupp koosnes asjahuvilistest.

17. VEEBR. '85

VINGE TUULE JA TUISUGA JÕUDSIME
KÜLLALT VARAKULT VILJANDISSE.
PILETID OLID MURETSETUD MILDE PO-
JA POOLT. OLI AEGA KOHVIRUS PÜHA-
PÄEVANE KOHV JUUA JA END MÕNU-
SALT TUNDA.

OMAMOODI ELAMUSE ANDIS TEATRI
VÄIKESE SAALI ETENDUS

"KALEVALA KANGELAS- LOOD"

7 TEGELAST SUUTSID REGIVÄRSSE
LAULDES VAATAJAT ENDA KÜTKES
HOIDA LOO LÕPUNI JA VEEL HILJEM-
GI. TÜKK AEGA MÕJUS SEE RÜTM.

22. märts '85.a.

Raimond Kaugverü raamat

MEIE POLE SÜÜDI

oli lugemata seas hästi nõutud. Teoses on käsitletud paljusid probleeme ja seetõttu just õige kirjandusliku kohtu pidamiseks. Palju tegelasi teoses eeldab palju osatäitjaid, millega "Narak" sugugi üksinda toime ei tule. Erinev Valtur aga küll. Keldrisaalis oli ka publikut küllaldaselt kirjanduslikul üritusel. Õga selline suure ettevõtmise ilma viivakusteta korda lõimud, aga kui lõpp hea, siis kõik hea.

PÜSTI! KOHUS TULEB!

KOHTUNIK - TAIMI RAHU

KAASISTUJAD - SAIMA TITT
LUULE BORTNIKOVA

SEKRETÄR - LAINE LAURIMAA

KOHTUALUSED:

VAHUR PUUSTUSMAA - ANDRUS VAHER

TOOMAS LUIKSAAR - VALTER NÖMMIK

TOIVO ÜKSKUKK - KULDAR LIBA

MEELIS RANNAMEES - ANDRES PIIR (HAIGE)

PROKURÖR - AINO KONTKAR

ADVOKAAT - MILVI LEINARU

TUNNISTAJAD:

JUSTUS PUUSTUSMAA - DIMITRI RIISENBERG

LEAANIKA PUUSTUSMAA - MARGE UUSTALU

KLASSIJUHATAJA KAIRI KÜNGASMAA - ANNE ARCHIPOV

DIREKTOR - ARVO LAURIMAA

KLASSIVÄLISE TÖÖ ORGANISAATOR KRUMMSTEIN -

HELGI SUSSI

ROSALIE LUIKSAAR - LEMMI LINNAS

VALLI RANNAMEES - ANNE OJASALU

RAIVO ÜKSKUKK - TOIVO TAMMEKÄND (EI ILMUNUD)

VILJAR ALLMERE - KIRJALIK

ESTER ROOGNA - MAIU MÄRDIKES

ARNOLD ÜRT - TIIT TOHVER

6.-7. JUULI

Õnne peab olema. 1. juuniks ei saanud bussi ja siis sadas terve päeva. Ent meie sõiduilmad olid väga ilusad.

HAGERI KALMISTUL kaesime A. Starkoppi skulptuure „Väsinu” ja „Saarepiiga” Mikuri Tamme hauaplatsil.

RUILA kandis otsisime mäggi üles **Lossikivi** (ü 34,8m, k 6m) - Eesti suurima ohvrikivi. **KEILAS** piilusime kirikusse sisse ja lutasime kirikuaias.

Põhjarannikul sai käidud mitmeid ilusaid paiku mööda.

Saima jutustas sellest, mida teadis seoses **KLOOGA SHRMALAAGRIGA**.

Huvitav ja ainulaadne on **HARJU-MADISE KIRIK**, asudes paesel kõrgendikul ümbritsetuna 14-19. saj. kirikuaiaga. Kahjuks kirikul puudub torn, mis hävis tules.

Mälestuskivi ei lase unustada kunagist kooli- ja kirjameest **BENGT COMFIED FORSELINUST**.

PADISE KLOOSTER seisab nurjana ja ajahambast puretuna. Ainult kuuldes tsistertslaste elust, võib vaimusilmas ette kujutada sajanditetagust elu Padisel.

Õhtul viis jõe karastav vesi päevarammestuse ja tolmu ära. Heinakuunis seadsime end mugavalt sisse, söime õhtust ja romantiline öö võis saabuda.

Südamlik tänu lahkele perehahvale, eriti Linda Laurimäe kooliõele!

Hommikul jätkus sõit metsavahelist teed pidi Nõva kaudu **Haapsallu**. Ekskursioon giidiga mööda linna.

Edasi **TAEBLAS** meenutasime **Ants Laikmaa**
eluteed, käisime kunstniku kalmul, aetasime põllu-
lilled.

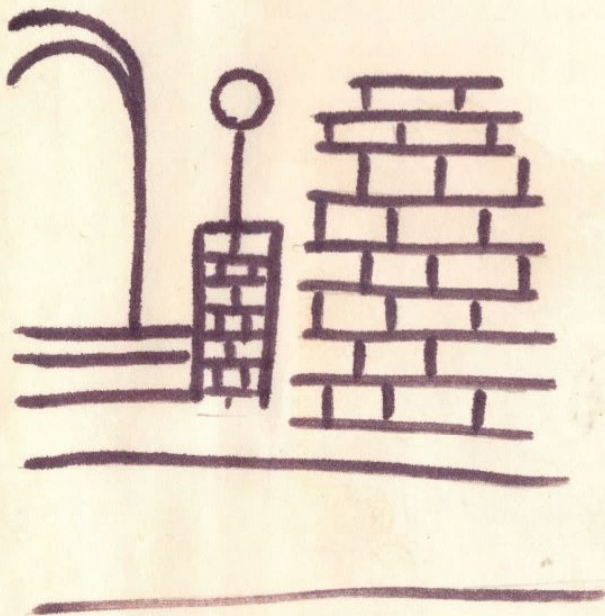
Koduteel põikasime **KULLAMAA ROHUMÄEK.**

Aitäh bussijuhile Illarile, kes ei pidanud paljukes
igasuguseid kitsaid metsateid mööda sõita või
aidata otsida mõnd kohta, igati meile abiks olla.

Việt Nam = lõunamaa

5. - 20. mai 1985.a.

„VARAKU”
KOGUNEMINE
29.08.1985.a.

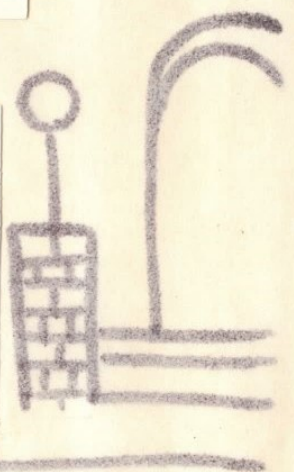

Nagu unes oleks see reis olnud. Tahtsin varaklastele pakkuda alustust ja tulla nende kulluke Vietnamis. 29. aug. kogunesid nad koolimaja juurde ja ainukeseks teekühiks oli Reinate jaonistatud kaart, millel valtu asula kahe tähistatud kohaga. Kodus pakkusin jahu kustutamiseks, Lotose teed, puhutistelt vöileibu. Muidugi ka näha kaasatoodud meeneid: riisilõlkübarat, linnukiid, koralle, söömise pulki, pühutisi jne. Slaidide abil on kerge mõttes rännata, kasvõi kaugetele maadele. Teisel korral saadi vaadata fotosid.

Vi

VARAK
KONG
29.08

Napn
reis
Klink
Kop
seks
Millel
Kobus
tod
Kars
Krid
Nidid
Voi
Teis

«Tõmbtuul»
«Maarjamaa laulud I»
«Maad voolavad vette»
«Surmaeelne»
«Kellele ma kaeban kurja?»
«Jõulutervitus 1941»
«Palve pommitamise ajal»
«Maarjamaa laulud VIII»
«Ma jätsin jumalaga»
«Sõduri ema»
«Nägu koduaknas»
Katkend mälestusteraamatust
«Lahkumine»
Kaks anonüümset mälestust
Peeter Lindsaare kogumikust
«Mardus kiljatas»
(«Moero hukkumine»
«Tšehhi põrgus»)
«Muru kasvas mulla pääle»
«Müüdnud sõrmus»
«Aasta kauneimal õhtul»
«Tulelend»
«Mis armas, kõik oli tuna»
Katkend romaanist
«Suupill ja viissada tuubat»
«Needmine»
«Me ootame»
«Aktus»
«Üle lahe»
«Küüditatud»
«Päälekaebamine»
«Taga Siberis põlevad tõrvased»
«Need sõnad on pandud mu suhu»
«Mõru mõte»
«Inimene ei vali surma saadikuid»
Katkend kirjanduslikust päevikust
(Stalini surm)
Tsüklist «Liivas»

04.03.
1989

Noorsoo-
testri
väikeses
saalis

mõjus
etendus

STALINI SURM

Paḡoḡdi seinal

ḡkílane

BÍIDÍD

12. OKT. 1985

MILVI, LEILI, LAINE OTSUSTASID

METSAKALMISTU

KASUKS. PEAMEGI OSKAMA SEDA ROHKEM
HINNATA, KUNA TAOLINE KALMISTU ON
MAAILMAS AINULAADNE. MÕNEL OLID LIL-
LED KODUNT KAASA VÕETUD LEMMIKU KAL-
MULE ASETAMISEKS.

PÄRAST KÜLASTA-
SIME EDUARD VILDE
MEMORIAALMUU-
SEUMI.

KORRALDAJAD OLID
KÕIGI JAOKS MURET-
SENUD KERSTI ME-
RILAASI, ANTUD JA
VÕETUD" NING KOOS
PÜHENDUSEGA KINGI-
TI. IGATI KORDALAINUD PÄEV.

21. NOV. RAAPLAS

LEELD TUNGAL,

RAIMO KANGRO,

EVE PETERSON

1984. aasta parimat raamatut selgitati ajalehe "Ühistöö" ankeetküsitluse põhjal ja lubati, et saab raamatu autoriõga kohtuda.

Parim - "Näkimadalad" ja Herman Sergio.

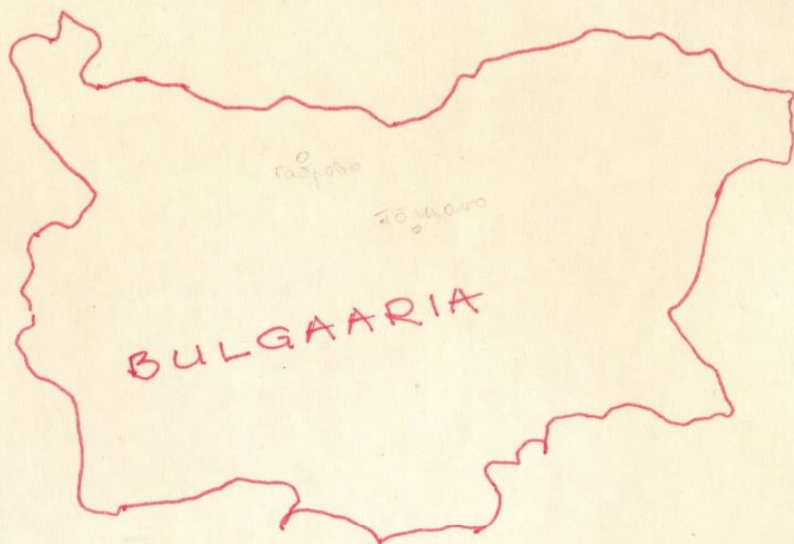
74-a. singe rühiõga ehtkiidlasest mees tervitas kõiki rajooni raamatusõpru Rapla haldushoone suures saalis 14. nov. 1985.a.

Mõnusast muhedast jutust sai teada, et juba noormehena jooksis tal sulg ladusalt olles tihti "põrandaalusens isameheks". Nimelt laeval poistel tarvitses anda neiu foto ja eelmine kiri ning H. Sergio oli uus kiri rõõme val-

Sai teada, et "Näkimadalate" sündmustik^{mis.} on ajalooliselt tõene, selleks töötab autor pool aastat Tartus arhiivis. Kirjutamisel on krahv Ungernstembergist raamat.

17. detsembril 1985

HELVE PART ÕPIS

BULGAARIA KEELT

JA SIIS OLI JUBA NII

KAUGEL, ET VÕIS TÕLKIDA. ENT TÕLKIJAL

ON TARVIS NAGU KIRJANIKULGI, LUGEJAD.

SEEKORD HELVE LUGES JA MEIE OLIME KUUL-

LAJATE OSAS. ESIMESEL KUULAMISEL SAIME

ETTEKUJUTUSE JUTUST KÜLL, KÕIK OLI ARUSAA-

DAV. TÕLKIJAL OOTAS KRIITIKATKI. TÕLKIMISE KÕO-

GIPOOLT LASKIS HELVE SELLEGA TAJUDA, ET

HAKKAS MÕND SÕNA VÕI VÄLJENDIT LAUSES KAHT-

LEMA, KAS ON NII ÕIGE VÕI TEISITI JA KUIDAS

EESTI-PÄRASEMALT KÕLAKS. RASKE OLI MIDAGI KOSTA.

ELENA MAKUS ISE EI SAANUD TULLA, AGA OLI

PABERILE PANNUD OMA ARVAMUSE TÕLGETE KOH-

TA. ÕHTU MILJÖÖ OLI LOODUD VEIDI NÄÄRITÕNGU-

LINE.

27. 02. 1986. A.

Külas oli näitleja

MAURI RAUS

Seekordne kohtumine andis negatiivse laengu, ent ometi sügava elamuse. Õhtu esimene osa oli koostatud **SERGEI JESSENINI** luulest.

Teises osas luges autor oma mononäidendit, mis oli üles seatud enda elu põhjal. Kuulates saime nii mõnelegi küsimusele vastuse. Õhtu mulje oli nii tugev, et ei osanud autorile ei tunnustuseks ega laetuseks midagi konkreetset öelda.

Aitäh Elena Makusele, kes suutis olla meie hulgaat kõige objektiivsem hinnangu andmisel.

25. 03. 86.

Elamusterohke käik. Oleme suure tänu võlgu Lemmille-organisatorijale. Jemal oli see taaskohtumine lapsepõlvega. Lemmi näitas, kus olid olnud nende toad, kui nad seal elasid.

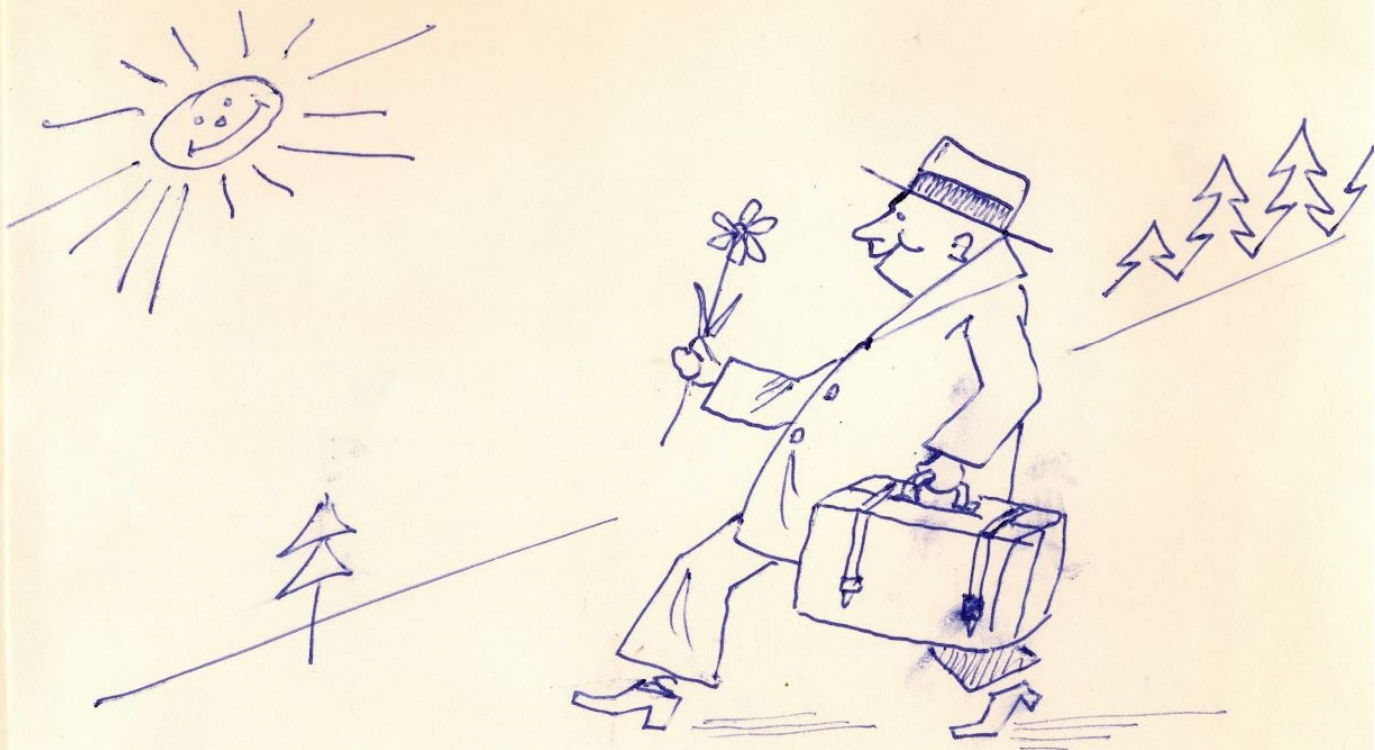
Ääretult tore, et saime näha

RÄGAVEKE LOSSI

hiisugusena ta varemalt oli.

Muusikaelamuse andis Tallinna

Muusikakeskkooli õpilaste kontsert.

Nüüd on tee tuttav —
peatse kohtumiseni!

unc L. E. E.

24.03.86.

Väikesed lugejad said oma käega puutada Hundut, Tippi ja Täppi ning teisi käpiknuuke. Need lapsed, kes olid joonistanud TV saatesse pildi, said nüüd "Hundu" klepppildi omanikuks. Kes aga ostsid raamatumuugist "Tipp ja Täpp" raamatu, võisid sinna paluda kirjanikult autogrammi.

10. APR. 86.

HELJU RAMMO LÜHINÄIDEND

„KAHEKESI MÄTTAL“

TÜDRUK - KATRIN PARVE

POISS - LEINO LAIAPER

JUHENAJA: ANNE ARCHIPOV

PARIISI

LÖBUSAD KÄUGVER

RAIMOND

NAISED

See on lugu kahest tallinlannast
Klarast ja Ver(onik)ast.
Nii mõnigi meist, teab mis annaks,
et olla Klara või Veera.

Kõrgem haridus mõlemal -
nii Klaral kui Veeral.

Nooremteadur ja juhtiv töötaja
olid Klara ja Veera.

Aastaid nelikümmend ajapikku
kogund Klaral kui Veeral.

Ajast ilusad näd olid ikka
nii Klara kui Veera.

Kaks sõltumatut naisterahvast
- Klara ja Veera.

Elu sisukas ja vahva
Klaral ja Veeral.

Sekspartnerist keelemees
Virgo oli Veeral.

Agä väike Jormast mees
oli muretssetud Klaral

Maja tahtis ehitada
Pariisi külla Klara.

Kutsus kampa sõbratari,
nõus oligi Veera.

Kuulus arhitekt Joonatan
oli tuttav Klaral.

Striptiisiga saunapeol
sai tuttavaks ka Veera.

Sellest ajast algas armumäng
Joonatanil ja Veeral.
Ühine oli olnud säng
kord temagaagi Klaral.

Jorma isa tahtis naiseks võtta
oma kallist Klarat.

Ei see mehele minna tõtta,
hoia ja keela.

Kalev tahtis anda raha
majaehituseks Klaral.
Aga raha, mis pole paha,
võttis vastu Veera.

Kena metsaülem onu Hardi
andis head nõu Klaral.

Osta hoopis kivid Tartust.
Nõus oli ka Veera.

Tore oleks olnud näha seda,
kuis Klara ja Veera
kive vedasid saparaga-
-hoia ja keela.

Ei veel seda tea meist keegi,
kas Klara ja Veera
selle maja valmis tegid
-hoia ja keela.

Kalev võib olla viimaks suutis
naiseks kosida Klara.
Metsaülema elu muutis
paradiisiks Veera.

SAIMA TITT

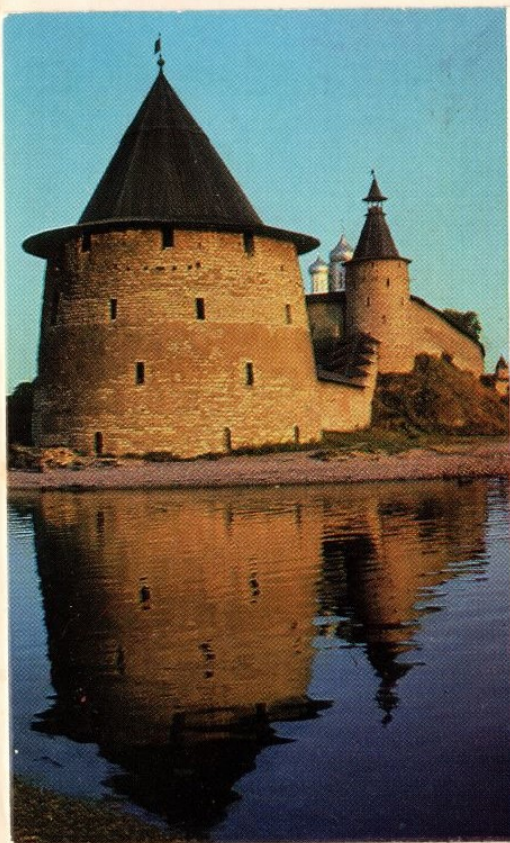
13. -15. juuni

Tartust mööda Emajõe-Pihkvasse.

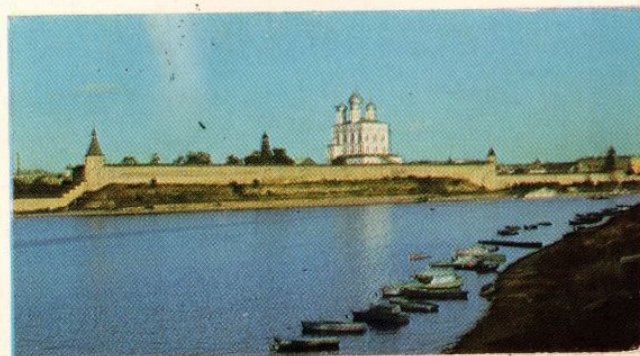
Reedel, 13. juuni varahommikul asusid kaks bussi pensionäride ja "Varaku" liikmetega Tartu poole teele. Saadame end sisse loovad "VANEMUINE".

Pihkvas käisime suitsukala ostmas, muidugi saime mudjed külast. **Värskas** väike ekskursioon HELJE AADERI juhtimisel. Õhtul, meie Emmelikuult laevas, hakkas sadama ägedat dikesevihma. Jah, sellist kastmist vajab Vabariigi kant väga, kuid...

Lõunapäeval vaistsid jälle väike, tegi meele rõõmsaks, kui tutvusime **Pihkva** linnaga, gaidiks Helje.

ПИХОВ

13 - 15. JUNNI

Tartu mõisa Emajaõe Pikkvaese.

Faint handwritten notes on the right side of the page, possibly describing the location or the tower.

Postcard back template with fields for recipient address and postage.

Address field: _____

Postage field: _____

Belovi saarel sai operatsioonist lõkkematerjaliks karsa võtta 15-20 kräbist metsa puhastamise tal-
gud. Kui seiklustega sadamasse jõudsin selgus
tõsisasi, et ei jäägi ööbima. Mõnusesime siiski
ühise kummitõu keetmise võimaluse välja.

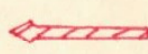
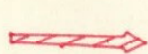
Õhtul värskeks ebaõnnestus mõnelgi suplus õiges
kohas hilise aja tõttu. Kell 22 ei võinud jõuda
minemast mööda - natukalt.

Pühapäeval kuulasin **Mehikoornas** **ARNOLD**
JÕULU meenutusi sõjaväerõlilt meie matkas.

Tavas Pärissaarel kolajakt, kahtjaks korda (suutsa)
poolt väene.

Ettenähtud ajaks Tartus tagasi. Kojusaami-
sel pidi veidi kannatust olema, kui Mõnuse
bussil õnnestus kahel kummitõu panna.

Reis läks korda nii tradimiste kui muljete
poolt.

29. AUG. 86.

"HÕVASTI, SUVI!"

Kui ilm on "varakut" üldiselt soosunud, siis
seekord sundis kormalolajaid täielikult muutama
oma plaane. Lõkkeõhtu asendus kuumalavalgus-
õhtuga. Kuumal siinidati sel vastal manaba
teed läinud Põlgi perevanase Manni mälestuseks.
Mõnuses soojas Põlgi tagakambriis saimegi
ANNELT teada **Kumma** küla ajaloo ja **MILVILT**
momendiseisust. Eds Leinaku on ära teinud
suure töö Kumma küla talude ajaloo uurimisel.

Tegime plaane mees hoovajaks, loosisime ja
lõpuks tuletasime meelde slatide vahendusel
suisist meisi.

Aitäh kostitajatele, Kumma varaklastele.

7. SEPT. '86. A.

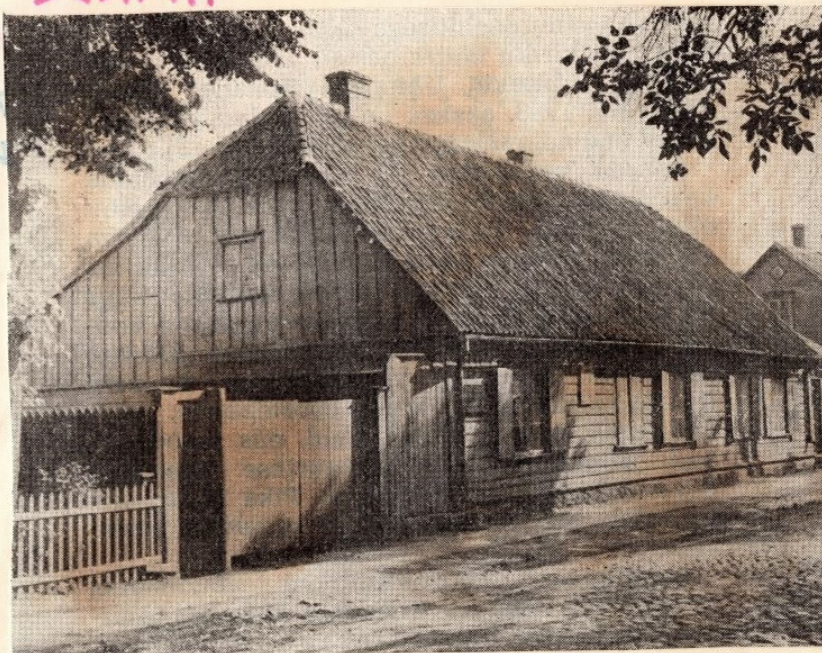
HOMMIKUNE HALL SA-
JUNE MAADLIGI KISKIV
ILM PANI MÕNE REISILE
ÜRITAJA KAHTLEMA.

LYDIA KOIDULA
SÜNNIPAIGAS

SAI TIBUTAVA VIHMA
ALL ETTEKIJUTATUD
AEGA 100A. TAGASI. PRAEGU ON ÜMBRUS HASTI
KORRASTATUD. BUSSIS LHGES LAINE KOIDI-
LAULIKU LHULET.

C. R. JAKOBSONI TALMUSEMI KÜLASTA-
MISEL ANDIS HINGEKOSUTUST SEALNE GIID
OMA ASJALIKU JUTU GA.

KEHAKINNITUS VÄNDRA SÖÖK-
LAS JA SÖIT JÄTKUS PÄRNUSSE,
L. KOIDULA MEMORIAALMUSE-
SEMI.

C. R. JAKOBSONI ELUMAJA

TORE, ET MEIE PALVET VÕETI KUHLDA JA
SAIME SEALGI ASJATUNDJA INIMESE
JUTTU KUHLDA.

7. sept. 1892. A.

WOMMIKNE HALL
 DNE MAADLI KI
 LM PANI MONE REI
 NRTADA KATHLEM
 LADIA KOIDULA
 SNNIPIAIGAS
 SAI TIBNTAVA VIKI
 ALL <TEKNENTAT
 AEGA MOO.A.TAGA
 KORASTAND. BNS
 LANLIK LNHET.
 G.R. JAKOBSONI
 MISL ANDIS HI
 OMA ASALIKN JI

KAKAKININIS VANDRA SÖÖK-
 LAS ASÖIT DAKNS PARNISE
 L. KOIDULA MEMORIAALMNN-
 IMNDE

KÄISIME VEEL L. KOIDULA MÄLESTUSSAMBA
 JUURES, KUHH OLID SOOMLASED KIRJANIKI
 100. SURMA-AASTAPÄEVA PÜHHL TOONUD
 LILLEKORVI.

AS ADJNHK ITI TAVJAF EIM T> EROT
 SAIME SEALGI ASATINDA NIIMES
 DNTN KNHDA.

11. november 1986. a.

Mis sest, et väljas on vihmane ja
külm. Tees on mõnusalt soe.

Rahvas tore. Mida oskad veel
tahta? Kahju, et Valtus ei ela!

Jensen

KAIU RAAMATUKOGU JU-
HATAJA ILMA JENSEN
VIIBIS SOOMES MITTE
AINULT TURISTINA.
SEETÖTTU OLID TEMA
MULJED MITMEKESI-
SEMAD.

TAL OLI VÕIMALUS
OLLA KÜLALINE PERES,
NÄHA ERAFARMI,
KÄIA SAUNAS, OLLA
PULMALINE JA VEEL
PALJU MUUD LISAKS
TURISMIPROGRAMMILE.

MAASTIKUVADE
SOOMEST.

200

FEDERAL RESERVE NOTE
THE UNITED STATES OF AMERICA

200

B43946434 A

WASHINGTON, D.C.

2

2

B43946434 A

2
April M. Anderson
Treasurer of the United States

200

SERIES 1988
2
Donald S. Regan
Secretary of the Treasury

0155

200

TWO HUNDRED DOLLARS

200

200

Fred Jüssi on öelmed: kui tahad näha
midagi uut, kõnni tuttavat rada pidi. Selles
mõttes oli Valtus-käik, mille uus, õpetlik,
südamlik meelde jääb. Hõkkusaamine on
sama tähtis kui hõkkuhooldmine.

Atih rahvale, kellega koos oli
hää istuda sin ümber
kõnnilavaldguses laua, mõtisklemas
ilmast ja inimestest.

15. detsembril 1986. a.

Sugupidamisega
Sirje Endre

Käekülmal õhtul saabus ajakirja „Kultuur
ja Elu“ peatoimetaja SIRJE ENDRE külla
tõnu Valtu teevõrdale jällegi seiklustega.

Puurkalamas laabus juttu koduselt ja maal-
disealt.

S. Endre jututeemaks olid: ajakirjanike kong-
ressil kõneks olnud need ja järged mõtted.
See oli tekkimud H. Šeini mõtte ümber hradu-
sest suure probleemika.

Üks mõte - hoida end ümber 2 m puhast pinda
igas mõttes. See on juba kultuur.

Sirje Endre soov oli tulla veel Valtusse tagasi.

30. jaan. 1987. a.

Veel kord L. Koidulast,
nüüd vähemtuntud
juttudest ja näiden-
ditest.

AINO KONTKARILT
LYDIA KOIDULA
elust ja loometeest,
ikka sellest, mis vä-
hem tuntud.

ANNE ARCHIPOVI
JUHENDAMISEL OLI
NÄITERING ÕPPI-
NUD KATKENDEID:

"MARET JA MIINA EHK KOSJAKASED"

Miina - Maila Sepman
Liisu - Aino Nurmsalu
Maret - Maiu Mändikes

"SAAREMAA ONUPOEG"

Miku - Tiit Tohverson
Miina - Anne Archipov
Hans - Hannes Teets

"TAMMISTE KÜLA „VESKITONDID“

Rünu - Helgi Laiapera
Miina - Maila Sepman

INSTSENEERING.

"OJAMÖLDER JA TEMA MINIA"

OJAMÖLDER - Aivar Vahtra
KIRJA-TIIT - Alve Laumelmaa

INSTSENEERING

"LOIGU PERENAINE"

INSTSENEERING

Maiu - Koidu Archipov
Peedu - Eero Sepman

"KOSJAVIINAD EHK KUIDAS TAPIKU
PERE LAULUPIDULE SAI"

Triinu - Helgi Sussat
Püts - Hannes Teets

"SÄÄRANE MULK"

Maiu - Maiu Mändikes
Enn - Hannes Teets

"SÄÄRANE MULK"

Anne - Anne Archipov
Peeter - Tiit Tohverson

14. veebr. '87.

Kui hea, et on varaklastel olemas häid sõpru, kes ei pea paljude vastu võtta korraga hulka võõraid.

Seekord laupäeval Lemmi eestvõttes avanes meil võimalus näha

Heldi ja Paul Jageli kollektsioone.

Haruldaseid raamatuid 1447,

lisaks umbes 80 nimetuse ümber ajakirju.

Vanad aabitsad, piiblid, kokaraamatud, armsed lasteraamatud kõitsid tähelepanu.

Ei saa imetlemata jätta suurt talumaja paljude tubade ja külaliskahke pererahvaga.

Meelde jäid unikaalseist esemest:

fotograafide vajalik punase klaasiga petrooleumilamp,

daami reisikell,

Raiküla oksjonihamer,

puust nikerdatud lusikas ja kahvel daami ja härraga,

mehaaniline optegikaal ja

veel palju, palju muid.

MUIA VEETAMM 80

MEIE PERE ELULOOD

Isa

sündis päristalu perepojaks,
kasvas kuulsaks üleküla poisiks,
komistas kõrtsi künnisele,
matsatas mõisa moonameheks,
varises valla varjupaigas.

Emma

sündis juba sünnil orvuks,
kasvas külakorda käies,
kosus kosjakaubaliseks,
mestis mõisamoonakaga,
kustus kuldas — ei kõnelda.

Tütar

sündis emme esmikuna,
kasvas kiigus kesa päälla,
põllul parmaste vahella,
kuni kosus kaelakandjaks,
jalad alla jaksajateks,
läks siis lauldqz laia ilma,
kuhu kaduski kajatult.

Poeg...

Poeg jäi hoopis sündimata.

Eksija

Eksisin, eksisin eile
tunatumedas metsas,
õhtu õlarätt õlgadel,
päeva pudemed pihkudes.
Eksisin, eksisin
ega
jõudnudki sihi peale.

Lähen ja lähen täna
läbi lumise luha,
tuisu jädeded jalus,
tähitu õõ ürp üll.
Lähen ja lähen ja lähen ...
Lähen lõplikult luhta.

Ometi õöst saab hommik.
Päike lustitab luha
roheroheliselt luhtama.
Vihmuke äratab lilled,
vibutab vikerkaar-silla
üle tusase metsa
ülehomsele feele.

Ei tea lilleke lumme luhtunust.
Ei tea vikerkaar metsa eksinust.
Ega peagi teadma.

1986

27. veebr. 1987.a.

2. märtsil täitus
kirjanikul 80 eluaastat.
Sel puhul oli meil
LUULEÕHTU.
Muia Veetamme luulet
lugesid Linda Reinsalu,
Salme, Reili.
Salmett oli
ülevaade kirjaniku
eluteest.
Linda luges veel
kasvatusteemalise
pala kogumikust
„ÕIED JA JUURED“.

Muia Veetamm pojatütrega.

"VARAK"-10 17.03.1987.A.

Svekkord oli üllatavalt palju rahvast kogunenud. Oli ka põhjus, sest "Varak" pühitses oma esimest juubelit – 10 aastat tegutsemist.

Ilmselt kõiki osavõtjaid kaemas üks ja sama tunne meie vanasse klubihoovi sisenedes: jähmatas, pühadlik haurus, imetlusega segatud vaikustus... Mõnu mäletamist mööda pole see raum veel kunagi nii pühadlik välja näinud: hämar valgus, poolkõrarde asetatud toolid, väin põrandal, kühklad.

Õhtu korraldajad, andekad "varaklased" – Milvi, Anneli, Triini olid selle õhtu heaks korraldamiseks palju vaeva näinud. Seltsvalt korraldati ankeet, mille kohaselt tuli igal varaklasel vastata mitmesugustele küsimustele ja koostada õnnesoovitarvi-

tas või -laul. Nii kogunemise läbiviijate kätte peale huvitavate vastuste ja ettepanekute korralduse hulka toredaid lüüditseid, mis olid pühendatud "Varakule". Millel tegi väga toreda kokkuvõtte ankeedivastustest, põimides sinna ka Ennesoovisalme. Need salmi võib lugeda ka klubis esinema olevalt stendilt. Tänu oma sõnavõtte "käikis" "Varaku" ajaloo ja traditsioonidest. Luule antasustas korvotute, vimplite ja "raamatuhingur" kilekottiga staaikamaid ja teekamaid liikmeid. Klubi valde süüdamise õiguse said "Varaku" asitajaliikmed ja "istuma" Lemmi Linnas. Sõna võtsid ka küllalised rajooniorganisatsioonist Siye Noote ja Luule jõust. Hõlpsa paalus varaklaste endi poolt kokku toodud ja nõitusele pandud vanad ja haruldased raamatud.

Finantsliku osa järgi, mille eskaajalikest ja emotsionaalselt läbiviimiseest võiksid mõista võtta ka vabariiklikul tasandil läbiviidud üritused, ootas osavõtjaid pidevlik laud, erinevlikeade, kringlite, tontide ja muusika, limonadidega, lisaks õun ja kompvekke.

Muudiseks oli see et laudas saime laulda "Varaku" oma laulu, mille autoriteks on Lemmi Linnas ja Saima Titt. Väis on lihtne. Lemmi õpetas selle lihtkese ajaga kõigile selgeks. Kogu õhtu mõõdus meeldivas ja õdaksas suhtlemises. Hitihi korraldajatele! See õhtu jääb kogu eluks meelde.

S. Titt

Varaklaste keskmine vanus

10 aastat tagasi 43,3 aastat

nüüd 48,5 aastat

keskmine külastatavus 37,7 korda

Vimplid said:

HILDA KARUOJA
AINO KONTRAR
MILVI LEINARU
SAIMA TITT
LINDA LAURIMAE
SALME LEHTLAAN

Erstliibrised:

LINDA TUNNEL
MAGDA LAURIMAA
LINDA LEINSALU
MIRALDA LAIAPEA

„Varaku” laul

Meie sõprus raamatuga kokku tõi,
meid huvid ühised on liitnud kõik.

Me sõprusringil „Varak” nimeks sai,
ta aastatega kõigil südant võitnud on

Refr.: Kus on kõigil mõnus olla - „Varakus”.

Kuhu tahaks ikka tulla? - „Varaku”.

Ootad iga üritust sa huviga,

iga uut üllatust ka rõõmuga.

On rääs septembrikuu ja lõrke ees
me peame plaane uuens aastaks ette veel

On suvi möödab. Joome tulist teed,
ja sügisesse suunduvad me mõtted need.

Refr.

Leht lehe järel hoidsalt loetud sai,

nii eluraamatus kui lemmikteoses.

Kord kohtus kangeline süüdi jäi,

see otsus elureeglitega seoses on.

Refr.

Me veetnud kauneid õhtuid Puškiniga koos.

On Jasjana Pdjanas meie jalajälgi veel.

Ja küllap hiljemgi veel rännuhoos,

me kirjanike elus osa saame koos.

Refr.

ÕNNESOOVID

Sulle „Varak”, kes Sa nägid ilmavalgust kõige
külmemal ja karmimal aastaajal, soovin, et
Su ettevõtmistes oleks tunnetesoojust, et tra-
ditsiooniline küünlaleek soojendaks Sind
Su juubelpäeval.

Jätkuu Sul julgust lasta meil ise mõelda,
ise leida, ise teha, ise näha,
ise olla, ise teha, ise olla, ise teha.

Palju, palju aastaringe!

„VARAK” väike vennikene kodus
kasvand kullakene,
hinge pugend põnnikene.
Singu aga sugu suuremaks,
möölda mehi muhedalt,
naeruta noorikuid nobedalt!
Raiu aga nidu Valtu
kultuurikolde raamatusse!
Ära sina mitte ära väsi,
ära sina mitte kangu jää!

ÕNNE-
TUNNETESOO-
JUST

AJUSSE ARU,
OTSIMISE VALU.
ILUSAT MAAILMAS
LEIDA ON PALJU.

✓ HÄID KORDAMINEKUID,
HUVITAVAD ETTEVÕTMISI,
NOORUSLIKKU REIPUST
KÕIGILE OSAVÕTJATELE!

PARIMAD ÕNNITLUSED JUUBELIKS!

OO, VARAK!

JA ONGI ESIMENE JUUBEL SUL KÄES,
SELLEPÄRAST PÜÜAN NÜÜD KÕIGEST VÄEST
SIND KIITA, SUST ÜLISTUSLAULUGI LUUA,
SU AUKS ÜRS TASSIKE TEEDRI JUUA.

SU RÜPES ME SEIGELNUD KAUGETEL TEEDEL,
SA TOONUD MEIL RAHULDUST HINGE JA MEELDE.
END AVASID MEIE EES RAAMATULEHED
JA KIRJANDUSTUTTAVAD NAISED JA MEHED.

ME OLEME ISE SU LOOJAD, SA MEIE JAGU.
JA SELLEPÄRAST ONGI SUL MEIE ENDI TEGU JA
SA ELA JA PULBITSE AASTARÜMNEID VEEL^{NÄGU},
ET LASTELASTELAPSEDRI LEIARS SU JUURDE
TEE.

KÜMME AASTAT ON KIIRESTI MÖÖDA LÄINUD
NING VAIMULT KÕIKI MEID RIKKAMAKS TEINUD
LAS 10, 20 AASTAT VEEL MÖÖDA LÄEB,
"VARAK" VALTU MAIL KINDLALT PÜSIMA JÄÄB.

◊ N N ◀!

Huvitavaid ja sisukaid žiritusi,
tarku külalisi ja
osavõtlikke küulajaid!

Sulle südamest õnnitlusi toon,
sest sulle huvitavaid hetki sa lood.

VARAK ON ÜKS TORE ASI,
MIDA KUULAMAST EI VÄSI.

OLGU ILM MISSUGUNE,
IKKA TÖTTAN KOHALE.

MINNES LÄBI VIHMA-PORI,
LEIDSIN ÜLES VANA TARE.

SEAL VARAKLASED OLID KOOS
JA ÜRITUS KÄIS TÄIES HOOS.

NII ME KÄIME MITMEL POOL,
KUID ROHKEM VALTU PINNA PEAL,
SEST SEE PAIK ON KODUNE
JA ÕHTUID VEETA HUBANE.

KIRJANIKE ELULOOD,
JA NENDE VAIMSED LOOMETÖÖD,
ME SELGEKS TEEME ENDALE
NING NENDE TEOSEID LOEME.

ME KOKKU SAAME KORRA KUUS,
KUID ALATI ON MISKI UUS.
NII ME KÜMME AASTAT JÄRJESTI,
KUI „VARAK” TULI ILMALE.

*Kus on naised kõige kangemad? „Varakus”!
Kus on naised kõige rihtsemad? „Varakus”!
Kus on naised kõige sõnakamad? „Varakus”!
Kus on inimesed kõige huvitavamad? „Varakus”!*

ELAGU „VARAK”!

*Südamis soove on sügaval,
keelil kauneid rütlemissi,
õelda ei oska neid ladu-
sõnu rüüta seada lihtsalt,
Soovin tegutsemiseks
tahet veel
järgmiseks kümneks
aastaks, mis oota-
mas ees.*

Kümneme on kõige täiuslikum
arv, maailmaarv 4 ja inim-
konnaarv 6 summa.
Parimad õnnitlused juubeliks!

Kes on sündinud ke-
vadisel pööripäeval,
või selle lähedal,
selle iga on pikke.

Et väinu peal ei ole, siis värsid välja ei tule
ja soovin lohtsalt „ÖNNE „VARAKULE“!“

KALLIS VARAKLANE !

Läheneb „Varaku“ 10.aastapäev. Seoses sellega
palume Sul vastata järgmistele küsimustele:

1. Milline oli kõige meeldejäavam „Varaku“
üritus 10.aasta jooksul?
2. Mida on „Verak“ Sulle andnud?
3. Kõige huvitavam isiksus, kes on „Varakut“
külastanud?
4. Mida sooviksid näha uut „Varaku“ tegevuses?
5. Mis on Sulle „Varakus“ pettumust valmistanud?
6. Keda leiad põhjust kõige enam tänada kõigi
tehtu eest?
7. Palun kirjuta oma õnnitlus „Varakule“.
(Parem kui see oleks värssides).

Palun too oma vastus hiljemalt 3.märtsiks
raamatukokku, või pane raamatukogu postkasti.

ÖNNITLEME LÄHENEVA JUUBELI PUHUL !

TÄNAME !

Світлана
М. М.
Коваленко
Міхалюк

103
104

Olime palju väikeste lugejate
kohalised. Nõrga toredad ja arukad on
need lapsed. Saime must sõpru ja
õht teist teada lastest, maamatutest
ja isendlast. Kohe suure kotitae saime.

Aitäh!

Südamlikult tänuks

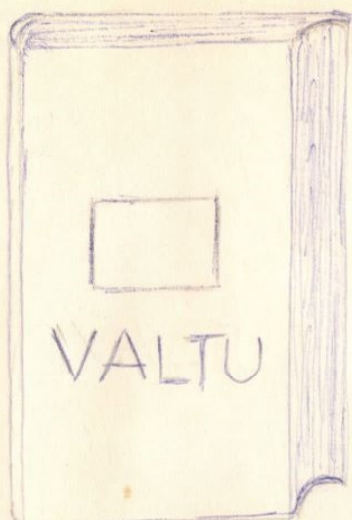
tädi Reet

ja Hubert

Riiklikult Laste -

ja Noorteraamatu-
kojast.

2. detsember, 1987. a.

29. märtsil 1987.a.
sai Märjamaal teoks rajooni
esimene

RAAMATULAAT

Korraldus di meeldiv, algul kauplemise
elavus ja rüsin. Kirjandust piisas. Keha
sai kinnitada puhvetis. Kell 16 kohtusid
täiskasvanud kirjanik Heino Kiigega ja
lapsed samal ajal näitleja Ferdinand Veike-
sega.

Eelnevalt oli välja kuulutatud müügi-
leti kujunduse konkurss. Selleks tegid
kunstnikud Renate ja Hannes meie
reklaamrõõmetu „Valtu“, mille järjehoidjal
tekstid: Parim raamat meie letilt. Raamatuil
on oma saatused. Meeldiva kujunduse eest
anti vimpel ja viltpliiatsid.

Asjatundlikult kauples raamatutega Linda
Tunnel.

Üks sisukas ja kordaläinud päev oli.

4.-6. AUGUSTINI õnnestus meil käia LENINGRADIS A.S. PUŠKINI

JÄLGEDEL.

Tänu toredale giidile EDITH ŠIFFile kujunesid need päevad unustamatuiks.

Kõndides mööda Moika kallast vaatasime maja, kus kunagi elas A.S. Puškin. Nägime aken, kus Suveaiale vaadates ta kirjutas luuletuse „Dekabristile“.

Iga vana kivimaja, iga äratallatud teelõik Moika kaldal, iga imetusväärse arhitektuuriga sillake üle jõe või rohetaiv luksuslik Suveaed, tõi meie silme ette selle suure poeedi uljaspäise kaju.

Sõitsime mööda Puškini duellilemineru teed. Möödusime kohvikust, kus ta oma elu viimasel hommikul veel sõpradega istus ja majast, kust ta oma adjutandi peale võttis. Tšornaja Rekas nägime kirikut, kus ristiti ta lapsed. Samas asus ka nende perekonna suvila.

Duellikoht - tol ajal asus keset tühja heinamaad. Paigas, kus ülenõutiselt hurkus nii anderas inimene, seisab nüüd lihtne must obelisk. Meenuvad luuleread - „Ma ausamba

endale püstitan...". Selle taevaniulatuva au-
samba püstitas ta tõesti oma loominguuga.

Leningradis nägime veel üht maailma ilusa-
mat Rõssi tänavat, mis on 220 m pikk, 22 m lai
ja 22 m kõrge.

Käisime Petrodvoretzis, kaatriga Neeval sõit-
mas ja Pavlovski lossis. Ilus linn.

Esimesel päeval viige tuul ja vihm tekitas meie
ööbimisega seelusi. Võis müüduki kummaline
näida, kui 22 eestlast, madratsid ja kompeud
kaenas 6. korrusele peaaegu võhivõõra inimese
korterisse öösens magama kiirustasid. Mõned
veetsid öö bussis. Peremehe külalislakust sai
tunda ka järgmisel öhtul.

M. Leinvald

Pavlovsk. Pargis.

18. SEPT. AINUKORDNE JUHLUS - PÕRSAKU KÜLA
LÕKKEÕHTU SAI PEETUD KAERPERES.
PAREM POOL MUNA KHI TÜHI KOOR.

SEKORD LUULE TEGI KRIITIKAT ÜLESANNE-
TESSE SUHTUMISE KOHTA JA PIDAS MEELES
SÜNNIPÄEVALAPSI. TRADITSIOONILINE LOOSI-
MINE. HILVE OLI HOOLITSENUD, ET KOHAL-
VIIBIJAD SAID SARDELLI KÜPSETADA.

Pirgu laulu- ja näitemängu seltskond palub Teid
21. novembri õhtul kell kuus "A R U A N D E" ette-
kandmisele Pirgu mõisa.

Kes on kes Ella Kaljase jaoks?

Ado Kärberg - vanaisa;

Mai Kaljas - ema;

August Kaljas, hüütud Kustiks - poolvend;

Juhan Kaljas, hüütud Juksiks - vend;

Vello Kaljas - vennapoeg;

Lucrezia - vennapoja naine.

Täname Lucrezia Kaljast, et ta lubab kasutada
Vana-Lälluste viimasest perenaisest järelejäänud pabereid
ja perekonna reliikviaid.

E L L A K A L J A S E (abielus SAVELLI) näevikuid
loevad ja laulavad

Katrin Saukas

Jaak Johanson

Mart Johanson

Marko Matvere

Inimese eluloo "ARUANDEKS" seadnud Merle Karusoo.

21. nov. tutvusime Pirgu mõisaga.
Oleme tänulikud eelkõige Anne Archipovile, et
saime kaasa elada Ella Kaljase elukäigut
ja lihtsalt viibida ilusas mõisas.

Tallinnvas kooliõpetel määrati palju eestlaste
rahvakultuurilise **määratust**, sealhulgas us-
kannustest, rahvasaadatustest, keelest jne.
Kõike seda kuulutati määratust Linnale edastar-
da **3. det.** kokkutulemise koolikoolis.

Helge Pärit viibis esperantistide kokku-
saamisel **Saksamaal**. Juulil 1945. a. on ta
sealt ille perega kirjasahtluses, tänaseks
aga on veelgi tuttavaid. Sõega oli äär-
miselt meeldis külastada kirjasahtluse
kodumaad ning saada kokku paljude
rahvastega, kes määratustid üht keelt.
Helgel oli **13. jaanuaril 1988** aastal
kõrge toodud palju, palju materjali,
mis teiselt määratustid ning mis kirja-
vahetuses aastatega saadud.
Huvitatud olid Helge muljed elust
Saksamaal ja esperantistide **lopetada**

SAKSA DV

26. JAAN. 1988. A. OLI

PRIIT AINLA AUTORIÕHTU

RAPLA KULTUURIMAJAS.

EELKÕIGE "VARAKUST" SAID 30 INIMEST NAUTIDA
HUMORISTI PEENT NALJA.

Kuldrannake N. Baturin

MILDE HANKIS „KULDRANNAKESSELE“ PILE-
TID, OLGU ALGUSES ÕELDUD KIITUS TALLE
SELLE VÄÄRT ETTEVÕTMISE EEST. SAIME
ETTEKUHJUTUSE ÄRKAMISAEKSE EESTI OLU-
PESTALUPOJAST LUHLTAJA

ADD REINVALDI

7. veebr. 1988. a

VILJANDI DRAAMATEATER „UGALA”

NIKOLAI BATURIN

KULDRANNAKE

Kurbülev laulumäng
Viljandi Lauliku Ado Reinvaldi elust
Kaheksa tükis, ühe vahega

Püünele seadija ja viisimeister VÄINO UIBO
Püüne kujundaja ENSV teeneline kunstnik INGRID AGUR
Laulude seadija ÜLLO KAUR
Assisteerija ANU REIDAK

Esiatendus 23. jaanuaril 1986. a.

Teatri kunstiline juht
Eesti NSV teeneline kunstitegelane JAAK ALLIK

Olgu meie laulumäng tagasihoidlikuks mälestusmärgiks ADO REINVALDILE . . . ning kõigi aegade ja rahvaste maahõngulistele Laulikutele. Ning kõigile neile tundmatuile lauluritele, kelle nime me ei tea, ent kelle laule me põbest-põbe laulame. Laule, mis aitavad meid elada. Jä paljut üle elada.

Näiteseeltskond:

Laulik Ado Reinvald

Lauliku isa

ema
vennad — Johan

õde Mari
naine

tütred — (noor) Liisa
(noor) Maali
Liisa

Lauliku Muus (Muusa)
Lauliku armuke Ehalkäima-Els
Sulane Taavit

Lauliku lähemad sõbrad —
Karmoska-Jaska

Junna

Üleaedne Oru-Jaak

Nõia-Nommi

Lausujamoor

Isamaavõitlejad —

J. Hurt

J. Kunder

H. Wühner

A. Grenzstein

M. Veske

J. Luik

L. C. Suburg

Karl von Mensenkamff,

Tarvatu parun

Noor Mensenkamff

A. J. Wéstren-Doll,

Viljandi pastor

Notarius

Kohtunik

Kohtuteener

Padina Olep

Padina Piret

Võlla-Villem

Dr. Schwartz

Külasepp

Kõrtsmik

Etendust juhib ENE NIRGI

Osalised:

Rahvalalgustajad, rahvapimestajad. Rahvas: peremehed ja sulased; talupoisid ja tüdrukud; mõisa- ja kirikuhärrad; saksad ja saksikud; vürled ja vargad; kõrtsmikud ja kapakallutajad; soldatid ja sillakupjad; pillimehed ja peiarid; kadakad ja aatejüngrid; tohtrid ja lausujad; sõjasandid ja valavaased; rändrätsepad ja kaupmehed; laulukoorid ja näiteseeltskonnad; ametmehed ja virgatsid; mustlased ja muulased...

Seletuseks:

Et püünel kõik õigel ajal, õiges paigas juhtuks, on mineviku elu tõelisi juhtumusi tagast eedepoole toodud — ja vastupidi. Nõndasamuti on toimitud selguse nimel mõnede kõrvaliste tegelaste nimedega: näituseks et „Anned“ püünel paljuse tõttu segi ei läheks, on mõned nendest ümber ristitud „Mariks“, „Elsuks“... Ja muud seesugust.

Laulude sõnad kuuluvad valdavalt Laulikule, Ado Reinvaldile. Kogu Karmoska-Jaska repertuaar (välja arvatud „Dvatsat let sluzila mina“) ja Lauliku naise laul — Nikolai Baturinile. Viisid kuuluvad suures osas Väino Uibole, välja arvatud vene soldatilaul Karmoska-Jaska repertuaarist ning „Palumine“ (A. Kapp), „Kuldannake“ (A. Lätte), „Müts maha!“ (rahvaviis) ja „Veli hella vellekene“ (rahvaviis). Loitsud pärinevad Mikk Sarvelt.

Teater tänab

Viljandi noortekoori ja meeskoori „Sakala“ Taimi Väiba juhatusel, kes laulud kõlama panid, ja puhkpilliorkestrit Ants Sombri juhatusel, kes lood ajastuhõnguliselt linti mängis.

ENSV teeneline kunstnik

PEETER JÜRGENS

ENSV teeneline kunstnik

REIN MALMSTEN

ANU VABAMÄE

ENSV teeneline kunstnik

ARVO RAIMO

MARGUS VAHER

TIINA RÄÄK

ENSV rahvakunstnik

LEILA SÄÄLIK

MAARJA METSLA

RITA POMBER

VILMA LUIK

EHA UNDO

ANU REIDAK

ENSV teeneline kunstnik

EVALD AAVIK

VÄINO UIBO

ÜLO VIHMA

(külalisena ER Nukuteatrist)

REIN UUSMA

ANDRES TABUN

ENSV teeneline kunstnik

EERO NEEMRE

ANNE VALGE

ANDRES TABUN

ELMO AINULA

ANDRES OKS

VILJO SALDRE

ENSV teeneline kunstnik

REIN MALMSTEN

ANDRES LEPIK

KÜLLIKI SALDRE **K. Teemusk**

ENSV teeneline kunstitegelane

ENN KOSE

PEETER TAMMEARU

ENSV teeneline kunstnik

REIN MALMSTEN

ELMO AINULA

GUNNAR SIRKEL

ANDRES TABUN

TOIVO EHALA

MERLE SALUVEER

ANDRES TABUN

ELMO AINULA

GUNNAR SIRKEL

ENSV teeneline kunstnik

REIN MALMSTEN

Tausttegelasi:

Carl Robert Jakobson (pseud. Linnutaja; 1841 Tartu — 1882 Vändra). Eesti publitsist, kodanlik-demokraatlik ideoloog, kirjanik ja pedagoog, rahvusliku liikumise juhte. Andis Viljandis välja ajalehte „Sakala“ alates 1878.

Johann Voldemar Jannsen (1819 Vana-Vändra — 1890 Tartu). Eesti aja kirjanik, kirjanik ja rahvusliku liikumise tegelane. Toimetas „Perno Postimeest“ ja hiljem „Eesti Postimeest“; L. Koidula isa. Eesti üldlaulupidude traditsiooni alusepanija.

Jakob Hurt (1839 Vana-Koiola vald — 1907 Peterburg). Eesti folklorist, keeleteadlane ja ühiskonnategelane. Suuremaid eesti rahvaluule kogujaid. Kirikuõpetaja Otepääl ja Peterburis 1872–1901.

Juhan Kunder (1852 Holstre — 1888 Peterburg). Eesti kirjanik ja pedagoog. Rahvusliku liikumise demokraatliku suuna esindaja.

Hans Wühner (1836 Aidu vald — 1911 Karula). Eesti rahvusliku liikumise tegelane. Kihelkonnakooli õpetaja Paistus ja Tarvastus. Aleksandrikooli asutajaid, Eesti Kirjameeste Seltsi asutajaid. Muusika- ja laulukoori asutaja Tarvastus; 1860 asutas esimese eesti avaliku rahvaraamatukogu Mustlas.

Ado Grenzstein (pseud. A. Piirikivi; 1849. Tarvastu — 1916 Lõuna-Prantsusmaa). Eesti ajakirjanik, poeet ja pedagoog. Ajalehe „Olevik“ toimetaja. Esimese eestikeelse maleõpiku autor.

Friedrich Reinhold Kreutzwald (1803 Jõepere — 1882 Tartu). Eesti kirjanik ja arst, eesti rahvusliku kirjanduse rajaja ja väljapaistvaim esindaja XIX sajandil.

Mihkel Veske (1843 Holstre — 1890 Kaasan). Eesti keeleteadlane, luuletaja ja ühiskonnategelane.

Lilli Caroline Suburg (1841 Rõusa — 1923 Valga). Eesti kirjanik ja pedagoog. Naisõiguslane. Esimese eesti naisajakirja „Linda“ väljaandja Viljandis.

N. A. Manassein (1835–1895). Liivi- ja Kuramaa kubermangu haldus- ja sotsiaalolude senaator.

August Jakob Westrén-Doll (1838–1912). Viljandi pastor.

Robert Burns (1759–1796). Šoti luuletaja, rahvuspoet. Autodidakt. Oli rahva hulgas väga populaarne oma robustse huumori, mahlaka rahvakeele ja mässulise vabadusearmastuse tõttu.

Viljandi laulik

ADO REINVALD

1847–1922

Talupojast luuletaja, Eestimaa Burns, peaaegu koolitamata, kuid elutarkust varakult täis, sündinud anne, „laulik jumala armust“. Haris end ise. Oskas osaliselt saksa, soome, vene keelt. Ostis Tarvastu mõisnikult rendikoha, Ilissa talu, pärisomaks ja armastas seda sakraalselt elu lõpuni. Isamaavõitleja, C. R. Jakobsoni sõber, aatejünger. Tulihingeline, aus; „isamaa asjades“ alati õige — sellepärast inimeste vastu sageli ebaõiglane. Äge talupojaramm tõstis kivi ka seal, kus Pöld oli puhas, sestap katkestas end tihti valesti ära ja toibus valudega. Viljandimaal populaarne mees, monoliitne kuju, värvikus tüüp. Tegi, mis ta tähtsat tegi — sekka tegi pilalale, talutüdrukutele lapsi, kakles vägevasti. Tal oli palju sõpru, — kuid oli ka vaenlasi. Põles mitu korda maani maha, kuid ehitas ikka jälle üles — ja ikka oma Ilissa. Avas seal kooli; asutas laulukoori, näitseteliskonna, raamatukogu, vaesteabla, karskuseseltsi jm. Oli Tarvastu vallakohtunik, rahva usaldusmees ja mitut muud liiki ametmees. Oli usupõlgur (kahtluste ja enesepeinadega). Väike teiste- ja sageli suur enesepeuttur. Armastas palavalt oma tütreid, kuid kõige rohkem vahest iseennast.

Ürgne, humanismile ärkav inimene, kes kuskil ei paindunud ja lõpuks — murdus.

Kavalehe koostas Nikolai Baturin.

Autor ise endast

Sündinud olen Võrtsjärve veerel, Arumetsa külas, 1936. aastal lõikuskuu viiendamal päeval. Hilisem lapsepõlvkodu – kodu tänase päevani – Tarvastu-Välustes.

Elus olen teinud kõike: sõitnud merd, rännanud kõrbet ja käinud kõrvet. Muuhulgas kirjutanud raamatuid: luulet, õnnestunumaid mulgi murrakus. Ja muud – võiks meenutadaagi:

- „Maa-alused“ – murde-kirjakeelne luulepõimik, 1968;
- „Väljadelt ja väljakutelt“ – murde-kirjakeelne luulepõimik, 1972;
- „Kajokurelend“ – läbinisti mulgi murrakus luulekogu, 1975;
- „Galerii“ – murde-kirjakeelne luulekogu, maaliassotsiatsioonid, 1977;
- „Lüürakala“ – murde-kirjakeelne luulekogu, 1978;
- „Poolusevaikus – vaikusepoolus“ –
murde-kirjakeelne luulekogu, 1980.
- „Tirelilood“ – luule-proosapõimik, 1980;
- „Laiuvad laaned, kauguvad kõrved“ – proosapoeem, isekirjutatud-isejoonistatud, 1981;
- „Kuningaonni kuningas“ – laanejutustus, 1973;
- „Varahilisel ajal“ – üks lapsepõlvemuru-kukerpall, „LR“, 1974;
- „Oaas“ – jutustus-kõrbeuide, „LR“, 1976;
- „Leiud kajast“ – romaan-kõrveuide, 1977;
- „Legend Charoni venest“ – näitemäng, isekirjutatud-iselavastatud (TRA Draamateatris), 1981;
- „Kuldrannake“ – laulumäng, mõttesündinud 1982 –
teoks saanud 1984.

Valmiskirjutatud, kuid alles lavapinda teadmata näitemängud: „Lummaküla lustimeistrid“ (1980), „Teemandirada“ (1983), „Mu ööde päevik“ (1984), „Kummitus kummutis“ (1985). Filmistsenaarium „Suve-tuisud“, (teises elus ja teises kehastuses) romaan „Noor jää“ (1985). Eesti NSV Kirjanike Liidu liige 1973. aastast.

Lavastusala juhataja Ülo Selter, lavameister Endel Põldar, valgus – Teet Ehala, Evald Laur, Liila Väli, heli – Peeter Arus, Ott Mölder, Üllõ Kaur, kostüümiala juhataja Helle Sõmmer, kostüümid – Malle Puda, Tiiu Palmiste, Viive Tõlpus, Anneli Kroll, grimm – Lembit Pöder, Ülle Orusalu, Le Hussar, butafoor Silvi Kard.

Teatri direktor
ENSV teeneline kunstitegelane ENN KOSE

6. aastal lõikuskuu
ase päevani – Tar-

et ja käinud kõrvet.
aid mulgi murra-

8;
luulepõimik, 1972;
u, 1975;
otsiatsioonid, 1977;

ne luulekogu, 1980.

eem, isekirjutatud
atud, 1981;

LR", 1974;

itatud-iselavastatud
), 1981;

teoks saanud 1984.

temängud: „Lum-
“, „Mu ööde päe-
tsenaarium „Suve-
ä“ (1985).

dar, valgus – Teet
Mölder, Üilo Kaur,
le Puda, Tiiu Pal-
lder, Ülle Orusalu,

E

Hind 20 kop.

ELNKAIGN LÄBI.
ÄS VÄGA MEELEDI JA
HINGEKOSTAV HÄITKÄNGE
T. V. K. R. 1983. A.

MILDE HANKIS „KULDRANNAKESSELE“ PILE-
TID, OLGU ALGUSES ÕELDUD KIMITS TALLE
SELLE VÄÄRT ETTEVÕTMISE EEST. SAIME
ETTEKUHJUTUSE ÄRKAMISAEGSE EESTI OLU-
PESTALUPOJAST LUULETAJA

ADD REINVALDI

24. veebr. pidi tulema žürii vaatama-hindama näidendit. Et näitlejail oleks mugavam esineda, siis korraldati kirjandusõhtu.

Jüri Tuuliku näidendi

"Kui kukub kõgu..."

esitasid MAIU MÄRDIKES JA
HANNES VIRMA.

Lavastas ANNE ARCHIPOV.

Hea esitus haaras jäägitult kaasa elama.

Hedgi Laiapea tegi ülevaate vendade
TUUHLIKUTE loominguist.

Tutvumiseks olid välja pandud nende raamatud, kes soovis kaasa võtta, sai.

24. märtsi õhtul ootasime ja lootsime kuulda Eesti ärkamisajast sajand tagasi. Pärast paaritunnist hilinemist (auto rikke tõttu) saigi kohtumine Muuseumite ja Kultuurimälestiste Kaitse TMN ajaloo-osakonna juhataja

Mart Laariga teoks.

Külaline tegi kiire, sisuka jutuga ootamise heaks. Sooviks oli, et korjatakse kokku vanemate inimeste mälestusi - on ju see meie kõige usaldatavam ajalugu.

Helgi saradekirud kutsed and-
süd teada, et meile tuleb küll-
la 17. mail, 1988. a. loodusvär-
mema.

Hendrik Relve.

Elusitavad tähelepanekud tõi-
mede kohta, kasvavõimad või
malused loodusande tõekes
kasutada. Niiüks noori tõi-
nud vahtratuksmeid võib teha
salatiks või vööllillejuuri rõsti-
da ning jahvatada.

Õhtut ilmestasiid olaidid hu-

aitavatest taimedest
ja meid ümbritsevast
igapäevase loodu-
st kooptis teise kan-
di pealt vaadatud.

Kõrvaline loodus
omni looduslaule,
saates ise keltarv.

22. mai. Ilm oli kevadiselt päikeseline ja linnulaulune. Buss „Varaku“ naistega platus Tartu rajoonis Võnnul.

Maatasime siin kadedusega avarates ruumides kenalt kujundatud külaraamatukogu. Võrdlesime nukralt seda Valtu kahte kitsasse ruumi pressitud raamatukoguga, mis neis viletsais tingimuisis siiski suurepäraselt juhhib meie kirjandussõprade tegevust.

Nägime veel kirjanik **Gustav Smitari** sünnimaja aset ja hästi säilinud vana koolimaja, kus palju aastaid oli koolmeistriks tema isa.

Ajaloolise väärtusega on Võnnus veel ohvritamm, kirik ja eelmisest sajandist säilinud tütarlaste kool (üks esimesi testis)

Lõunatasime väikekese jõe kaldal, kust peegeldus vastu künkal kõrguv kirikutorn.

Edasi **Ahja**. Siin on ju **F. Juglase** sünnikodu ja teised tema ajast säilinud ajaloolised hooned ja paigad. Ahja mõisa viinaköögi, moonakate maja, hobusetalli, rohtaiaga juures ja mõisa pargis meenutasime väikese Illimari mõtteid ja radu.

„Kui keegi veel küsis, küllap siis vastaksin, et tahaksin olla alles väike Illimar.“

F. Juglas

Veidi masendava mulje jättis mõisahooned ise. Kuigi selles asub keskkool, on ta korvatu ja räpane.

Kohad, kus käisime, olid ajaloolised ja kenad, kuid kohalik rahvas võiks rohkem rõhku panna nende säilitamisele ja hooldamisele - on see ju meie Eesti rahva kultuurielu ja minevik.

M. Leinaru

Suvelõpu lõkkeõhtule

25.
aug.

ootasid meid seekord
Milde ja Vambolat asen-
dav Virve oma isusas ava-
ras koduõues. Ümberringi on siin kõrge
metsamüür, mis annab oma vaikuse ja
müstilisusega inimesele turvalisuse-
tunde ja hingerahu. Istusime õues
ümber laua, tuli praksum ja lõkiõhjus.
Vahetasime tasahääli kauneid suve-
muljeid. Loosisime uued ürituskavad
ja tegime plaane järgmiseks suveks –
tahaks minna turismimatkale Karjalas-
se ja Valaami saartele.
Mõnel õnnestus saada ka loosiõnnega
defitsiitkirjandust: „Püblilood“, „Toiduaine-
te säilitamine kodus“, „Tükime“.
Jalutades koju läbi hämarduva sügise-
selt seenelõhnalise metsa, oli meil kõigil
ühine mõte: „Küll on hea, et meil on
olemas „Parak“

30. oktoobri päikesepaisteline karge pühapäeva lõuna. Buss peatus lasteaias, et peale võtta 13 kompsudega varaklast. See kord suunaks Tartu. Kaler tegi kiiret sõitu ja kehale jõudime väga vara. Seibõtte saime enne teatrisse minekut külastada TARTU „viltuse“ majas Pallase koolkonna kunstnike maalide galeriid. Kuidagi ei saanud pilkuemale võerahansu, Saagitsa, Mägi ja teiste andekate meeste kunstitööd.

Jõudsimme ära kätka ka teisel väga huvitaval ja huvigulendaval näitusel „EESTI RAHVUSVÄRVID“. Siin koorus sõnade ette meie rahva lähiminevik – aeg, kus me veel elime tserisvad.

Nüüd tuli võperus – õomafaks määratud kool võttis meid vastu lukkusustega. Sellest hoolimata oli meeleolu hea.

Ruttu bussi ja „Vanemuisesse“ Suusvalli
„VAIKUSE VALLAMAJA“ vaatama. Ometi
elime välja läinud etendusele „Aeg fulla,
aeg minna“. Nähtud etenduse mulje oli
seda sügavam, et see tikk oli elnevalt
ka Tallinna Draamateatris nähtud hoo-
pis erineva lahtimõtestatusega.

Lõpuks meitsime väga meeldova öö
ELVAS.

Teisel hommikul paukus õues päris
prakane. Sooja saime sisse allis sööklas.

Siis oli meil paar hingeheitavat tun-
nikest meie eesti rahva minevikus. Tartu
Kõrgkooli muuseumis näidati J. Hurda,
J. M. Eiseini ja teiste tarkade meeste vana-
vara kogusid. On lausa uskumatu, mil-
list ennatungalavat tööd need vaimused
omal ajal teinud on ja milline väärtus
sellel kõigil praegu on.

Edasi suundusime EESTI RAHVA MUU-
SEUMISSE. Jällegi meid elamused. Kui
palju kauneid daipu, nahvariideid, kon-
doid, sokke jne. on osanud eesti naised
juba sajand tagasi valmistada. Täiesti
unikaalsed olid ka meeste tööd - kau-
nid šlekapad, puukirjutud, kausid, luss-
kad jne.

Paneb mõtlema, kas meie nii oskame ja
suudamegi?

Jõudsidki lõpule need kaks väga muljete-
rohket meeltilendavat päeva. Suur tänu
organiseerijale - Helgile, Linda Trivistile, Luulele.

No oli vast ilm... Selle talvise sügise kõige tuulisem, marulisem, lumisem, tormisem. Kui paljud olid kavatsenud kodunt välja tulla, aga mis parata, kui hanged rinnuni. Ikkagi Mihvi trügis vastu tuult üle Kumma mäe tulla, Vambola pimedas läbi metsa, Linda Tunnelis oli veidi lihtsam autoga tulla ja teised lähemalt. Aga kuidas veel koju saad...?

Õnnitlused sünnipäevalastele. Slaidid aita-
eid meenutada mõnda üritust. 29.nov.1988.a.
viiis mahukas jõululaulude näitus Lemmi
isiklikust noodikoogust aastalõpu meeleolul.

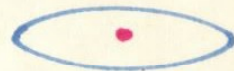
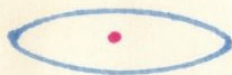
Sekkis arutelu raamatuhingu vajalikkuse üle. Huvamusid oli mitmeid. Peale jäi mõte, tänu „Varakule“ oleme saanud palju elamusid, teada ja näha, mida muudu vaevast oleks õnnestunud. Valiti delegaadid rajooni raamatuhingu konverentsile. Valiti uus „Varaku“ komitee:
Eesimees: Luule, asetäitja Mihvi Leinaru,
sekretär Jana Terasmaa, laekur Anne Archipov,
liige: Saima Titt. Revisjonikomisjon: esimees
Taimi Rahu, esimehe asetäitja Aino Kontkar,
komisjoni liige Eidi Terasmaa.

25. jaan. 1989 kogunesime kaminasaali koh-
tuma Riikliku Raamatukogu bibliograafiaosakonna
juhataja **MARE LIIVAMETSAGA**

Puhuma hakanud uued tuuled teid üle lahe
väliseesti kirjandushõngu meieni M. Liivametsa
vahendusel. Tema ülesandeks on koostada
Gert Helbemaie bibliograafia. Sinna juurde
oskas ta küllalt palju teistest väliseesti kir-
janikest rääkida.

Laine tõi Rapla Keskraamatukogust ka-
sa sinna saadetud väliseestlaste raamatuid,
mida soovijad said laenutada.

MUINSUSKAITSEPÄEV
KOOS RAAMATULAADAGA
INGLISTEL 11. VEEBR. 1989.

Eelnevalt kogusime varaklastelt müüjiks kodus müttevõrjalikke raamatuid. Vabtu buss viis need ja veel Rapla raamatukauplusest kauba kohale.

Näitusele olid pandud vanad ajakirjad, kooliõpikud, mudelite kollektsioon, foto-stendid, vabariisõja mälestusmärkidest, eestiraegsest lapsepõlvest ja Bestimaa kuumast suusest.

Ostu-müügi tehingud kulgesid loidusalt, müüjaid peal ja ostjaid samuti.

Samaaegselt Hilda, Mihvi ja Vambola valmistasid ette sünnipäevapäev - sekkod selle nime all. Önnitlused, lilled ja kõigil söögimured, lahendustund. Mis sest, et söökla ruumides oli võimalik einet võtta.

Päevaprogrammi jätkas muinsuskaitse sekkod esimehe TRIVIMI VELLISTE nägemusega tulevikust ja lahendusteedest selleni.

Käinolinal jõudsid silme ette kroonikaarad-rid Eesti Vabariisõja mälestussammastest, Ameerikoogide sõjaväe süssetulekust Eesti territooriumile jne.

Süsmatike päev lõppes bussii ootamisega ja mõnusa kojaõudmisega.

Pühkrapäev, 19. veebruar. 1989 kell 9⁰⁰. Buss on juba ees. Linnad, Lemmi, Sõnnu, Eve ja Eva on kohad sisse võtnud. Buss peaaegu tois ja algab sõit, kuid äkki - Päts, Helve olime maha jäetud! Mitiwini lähistel, keemab spinnu bussi ümber. Valtu poole. Nõre, Helve ühikukü seal, vastu Krumma märga kooka poole. Noh, nüüd ongi varakelased koos ja tee peam-

linna võib alata.

Linnu on kaadagi väikne sel pühkrapäevasel hommikul. Kruma kebla 11-ni on aega, teeb igapäev selle suvaliselt pöörajaks - kas tassil kohviga või Pühkrapäevu kirikus jaanuaritreenistuse kaudu

müüga. Kell 11 äsaneb ajaloomuuseumi ukse ette kogunemine, inimeste sumu väike tüübi rõõst maaja. See ongi see näitus, millest on juba nii palju räägitud - **KOLMEVÄRVILINE EESTI**. Kas tõesti oli meie väike Eesti oma majanduse ja kultuuritaseme poolest nii kõrgel jaandunud? Ja kas me olime peaaegu jaandunud? Sõnik ühikusanem Päts vaatab tõenäoliselt meid andeksandavalt.

Ja nüüd midagi lõbusamat. Publa eest võid
vaadata ilusad terved naist läbi aegade. Nõlle
tuleb peale haledus, sest... noorus ei tule ikal ta-
gasi.

Ei osanud ette arvataki, kuidas kujutab en-
dast poola kunstnik Wladyslaw Haszinski
näitus Kunstihoones. See oli jahmatamapanev,
augetav, lummas, endusttekitav... Põletatud
püüed, preeglitööd, kanded, kivid, vööd, kün-
ved, vehad, lõmend, noad, lastemänguasjad,
mannakeenide osad jt. olid kõik ära käsitar-
tud. Lükasid naagu lummases teises ajas ja
nuumis ning koogu aeg kajus pühalik muusika,
mis pressis ajusse ja hinge. Seal seisab liiva täis
lapsesankri ristidega... julge on...

Ja väljas on tuulekülid saanud äige hoo
sisse. Buss parkub nende eest kaitses. Ene, Eeva
ja Helve kostitavad kuumat tee ja maitsvate
küpsustitega. Hitan!

Nüüd ootab meid veel Kadrioru loss. Ilumisel
korvusel vaatame muusikakompositsiooni ja läheme
korvus korvuse järel kõrgemale - siin on

Concordia Klavi quadrifika näitus ja
Günther Reinholdi 100. sünniaastapäevale
pühendatud näitus.

Ilus kui valge. Sõnakuustas ja kummara-
dus suurepärasele meistritele.

Õnes ootab meid päris tolm möllava lume
ja tuuga tuulega. Parvaliselt alustab buss
kooditred. Meie istume saadud olumuste ja
lõbuelatse küttes vaikselts isendas.

«Tõmbtuul»
«Maarjamaa laulud I»
«Maad voolavad vette»
«Surmaeelne»
«Kellele ma kaeban kurja?»
«Jõulutervitus 1941»
«Palve pommitamise ajal»
«Maarjamaa laulud VIII»
«Ma jätsin jumalaga»
«Sõduri ema»
«Nägu koduaknas»
Katkend mälestusteraamatust
«Lahkumine»
Kaks anonüümset mälestust
Peeter Lindsaare kogumikust
«Mardus kiljatas»
(«Moero hukkumine»
«Tšehhi põrgus»)
«Muru kasvas mulla pääle»
«Müüdid sõrmus»
«Aasta kauneimal õhtul»
«Tulelend»
«Mis armas, kõik oli tuna»
Katkend romaanist
«Suupill ja viissada tuubat»
«Needmine»
«Me ootame»
«Aktus»
«Üle lahe»
«Küüditatud»
«Päälekaebamine»
«Taga Siberis põlevad tõrvased»
«Need sõnad on pandud mu suhu»
«Mõru mõte»
«Inimene ei vali surma saadikuid»
Katkend kirjanduslikust päevikust
(Stalini surm)
Tsüklist «Liivas»

04.03.
1989

Noorsoo-
testri
väikeses
saalis

mõjus
etendus

STALINI SURM

ILMAR LAABAN (1921)
SEBASTIAN SEPTEMBER
KALJU LEPIK

KALJU LEPIK

ILONA LAAMAN

AARAND ROOS

ALMA TEDER (1908)

ILONA LAAMAN

BERNARD KANGRO (1910)

IVAR IVASK

KARIN SAARSEN (1926)

PAUL LAAN (1928)

HELMİ MÄELO

KALJU LEPIK

PEETER PUIDE

KATRIN LAUR (1955)

TOOMAS ILVES (1953)

ANNE MÖLLER (1955)

ELMAR MARIPUU (1952)

KARL RISTIKIVI (1912—1977)

ARVO MÄGI (1913)

VALEV UIBOPUU

ILONA LAAMAN

URVE KARUKS (1936)

KATRIN LAUR

II

«Stalin»

«Laena balalaikat, Vanemuine»

«Anna mulle alandlikkust ka viha päeval»

«Anna mulle part pühapäeval»
«Jävla utlänning»

«Patrioot»

«Oma kodu külastada»

Katkend romaanist
«Külaline kodumaalt»

«Külalised»

«Tulen tagasi»

«Kodumaa udust kutsub Toompea majakas»

«Häbi ja valu»

«Minu kodumaa»

Katkend kirjanduslikust päevikust
(Laulupidu 1975. aastal)

«Proloog hoiatusega»

«Oleme Eesti tsiviilkaitse välismaal»

«Kah mul Kassandra»

Eessõnast almanahhile

«Põrp»

«Laev langetatud purjedega»

«Võõrsil võrsunud viru veri»

«Kõigest hoolimata»

Stseen näidendist

«Sündmused hukkuval planeedil»

«Sõnajalad»

«Soovide siniranda»

«Uputuse ajal»

«Kodukäijad»

Katkend intervjuust ajakirjale

«Mana»

«Eluaeg»

«Mustas seelikus»

Mitmel korral proovis Milde pileteid hankida etendusele

"VAIMUDE
TUND
JANNSENI
TÄNAVAL"

Kuid ikka mitmesuguste asjaolude tõttu ei õnnestunud. Etendust mängitakse Koivula majamuuseumis, kuhu korraga mahub suhteliselt vähe vaatajaid.

1. APR. 1989 avanes meile võimalus näha antud lugu. Pärast etendust arutasime, et meie nägemisaeg oli veidi veidi hiljaks jäänud, sest tõmmates parallele loo ja praeguse arkamisaja vahele, oli juba osa niisama tuttavaks saanud. Näitlejate Helle Kuninga, Siina Uusküla ja Rein Laose mäng oli suurepärase ja nauditava. Etenduse kohta väga rahva-aegade mõtteline side.

A. Kallas
2. VIII 1878 - 9. XI 1956

Mitmel korral proovis Milde pileteid hankida etendusele

"VAIMUDE
TUND
JANNSENI
TÄNAVAL"

Kuid ikka mitmesuguste asjaolude tõttu ei õnnestunud. Etendust mängitakse Koidula majamuuseumis, kühu korraga mahub suhteliselt vähe vaatajaid.

1. APR. 1989 avanes meile võimalus näha antud lugu. Pärast etendust arutasime, et meie nägemisega oli veidi veidi hiljaks jäänud, sest tõmmates paralleele loo ja praeguse arkamisaja vahele, oli juba osa nüansse tuttavaks saanud. Näitlejate Helle Kuninga, Siina Uusküla ja Rein Laose mäng oli suurepärase ja nauditava. Etenduse koht väga rahvaldase motteline side.

L. Koidula

24. VII 1843 - 11. VIII 1886

L. KOIDULA MAJAMUUSEUM

Vaimude tund Jannseni tänaval

(L. KOIDULA ja A. KALLAS)

TEKST JA LAVASTUS: ENSV TEENELINE
KIRJANIK MATI UNT (KULALISENA ER
NOORSOOTEATRIST)

KUNSTNIK: MERIKE KAUNISSAARE (KU-
LALISENA)

ESIETENDUS OKTOOBRI 1984

MÄNGIVAD:

KOIDULA HELLE KUNINGAS

KALLAS ENSV TEENELINE KUNSTNIK
SHINA ÜKSKÜLA

MUUSEUMITÖÖTAJA REIN LAOS

ENSV TEENELINE KUNSTITEGELANE

TEATRI PEANAITEJUHT INGO NORMET

KES ON KES?

Almberg, Antti (1846—1903), soome ajakirjanik, luuletaja, õpetaja, tõlkija
Aspelin, Juhana Reinhold (1842—1915), soome arheoloog, professor
Fergman, Emilie (1834—1905), soome teatritegelane
Bernhardt, Sarah (1844—1923), maa-ilmakuulus prantsuse näitlejanna
Jakobson, Carl Robert (1841—1882), eesti rahvusliku liikumise tegelane, ajakirjanik ja kirjanik
Jannsen, Johann Voldemar (1819—1890), eesti ärkamisaja tegelane ja kooliõpetaja, esimene kutseline eesti ajakirjanik, Koidula isa
Kallas, Oskar (1868—1946), eesti folklorist, keeleteadlane, kodanliku Eesti Vabariigi saadik Londonis ja Helsingis, Aino Kaldala mees
Kallas, Rudolf (1851—1913), eesti pastor, kirjanik, matemaatikaõpikute autor, Oskar Kaldala vend
Kallas, Sulev (1904—1941), kõrgem pangametnik, Aino Kaldala poeg
Kallas, Laine (1902—1941), Aino Kaldala tütar
Kallas, Virve (1901—1947), Aino Kaldala tütar
Kallas, Hillar (1910—1978), Aino Kaldala poeg
Kallas, Lembit (1906—1906), Aino Kaldala poeg
Kreutzwald, Friedrich Reinhold (1893—1882), eesti arst ja kirjanik, «Kalevipoja» koostaja
Krohn, Julius (1835—1888), soome folklorist, luuletajanimi Suenio, Aino Kaldala isa
Leino, Eino (1878—1926), soome luule üks klassikuid
Luiga, Juhan (1873—1927), eesti psühhiaater, ajakirjanik ja ajaloolane
Lõnnrot, Elias (1802—1884), soome arst, luuletaja, keeleteadlane, «Kalevala» koostaja
Michelson, Eduard (1845—1907), sõjaväearst Kroonlinnas, saksastunud lätlane, Koidula mees
Michelson, Anna (1877—1965), õpetaja Itaalias, Koidula tütar
Michelson, Hedvig (1876—1941), õpetaja Leningradis, Koidula tütar

Michelson, Rein,

Rosenthal,

Rozenthals,

Schott,

Setälä,

Shaw,

Snellmann,

Suburg,

Yrjö-Koskinen, Yrjö-Sakari (1830—1903), soome ajaloolane, riigimees luuletaja.

Hans (1874—1878), Koidula poeg
Thiodolf (1838—1919), soome filosoof, Helsingi Ülikooli rektor

Heinrich (1846—1916), eesti arst ja kultuuritegelane, Koidula õemees
Janis (1866—1916), läti klassikaline maalikunstnik, elas pikemat aega Soomes

Wilhelm (1807—1889), saksa orientalist ja soome-ugri keelte uurija, Berliini Ülikooli professor
Emil Nestor (1864—1935), soome etnograaf ja keeleteadlane, poliitik, riiginõunik

George Bernard (1856—1960), maailmakuulus inglise dramaturg ja kriitik
Johan Vilhelm (1806—1881), soome filosoof, senaator, üks ärkamisaja tähtsamaid tegelasi

Caroline (Lilly) (1841—1923), eesti ajakirjanik ja kirjanik, naisõiguslane, Koidula kooliõde

SAATEKS

1915. aastal kirjutas soome-estl kirjanik Aino Kallas raamatu oma kolleegist ja eelkäijast Lydia Koidulast, pealkirjaga «Täheleand» (eesti keeles 1918 ja 1929). Ehkki seda teost on hiljem ühekülgse pärast kritiseeritud, ei saa ütlemata jätta, et just Kallas tõi Koidula taas eesti rahva teadvusse konkreetse, lihaast ja verev inimesena. Niisugune kahe kirjaniku kohtumine bioograafia lehekülgedel inspireeris ka kujutlema nende imaginaarset kohtumist majamuuseumis Jannseni tänaval. Eesmärgiks polnud mitte niivõrd populaariteaduslik loeng või varsside lugemise õhtu, kui võrd nimelt düsgis «vaimude tund», kahe naise *vis-à-vis*, kellede elukäigus ja saatuses oli palju mõtlemapanevat ja ühtlasi midagi väga sarnast. Mõlemad elasid mitmesuguste kultuuride ja vaimsete joojonte ristumispunktidest, mõlemad pidid tegema sarnaseid valikuid. — On see dokumentaalne näidend? Teatud reservatsiooniga. Tõesti, seda kõike on mõlemad kirjanikud erinevates kohtades, mitmesugustel lehekülgedel ise väitnud, kuid sõnastust on siin vabalt varieeritud ja monteeritud.

Soojal 28. juuni õhtul Rapla raudteejaamas kogunemas 19 vastukat-varaklast ja veel siit-sealt rajoonist 9 inimest. Istusime 2. vagunisse nagu kokku lepitud. Ometi ei leidnud Pärnu grupisaatjat. Ei pruugi ju olla Tallinna ja Pärnu poolne 2. vagun üks sama. Tallinnas veetsime aega, kes kuidas oskas. Määratud ajal kohtusimegi saatjaga vaksalis.

Õo moodus mõnegi jaoks üsnagi raskelt platskaardiga lämbes vagunis. **Leninigradis** ootas buss, et viia linnaga tutvuma. Esimene seik-peale pil-distamist, millest ei tulnud õieti välja, istusime bus-si, aga üht neiu polenud. Veidi aja pärast leidsime ta.

Ekskursioonil Peter-Pauli kindluses giid polnud nõus sühendama poe kasuks, sest mine tea, eestlased ostavad nende kauba ära.

Kaubamajas käinud, oli järgmine ridade hõrene-mine, seekord tõsiselt. Ootasime, seejärel Andre-se ja Siivi eestvõttes informeeriti linna miilitsat, kiir-abi, kaubamaja raadio kaudu anti teada. Kuskilt kippu ega kõppu Ilsest. Õhtusöögi järel suund Priozjorski poole lootuses, et ehk leiame

Ilse eest. Ilus karge põhjamaaine köitis tähelepanu. **Priozjorskis** seadsime end meeldivas hotellis sisse. Lootus kõiki kokku saada luhtus, mingeid teateid polnud kusagilt. Eks kadumine nõuab ka ettevõtlikkust.

Järgmisel päeval **Viburi** giid vastupidiselt Lenini-grad'i omale andis eestlastele õnnistuse kaasa rahva poolt valitud teele. Varsti 700. aastaseks saav linn on kuulunud 1917-1940. a. Soomele. Sõjas sai väga kannatada, purustatud. Üksikud kohad endisest damisest säilinud. Jaastati ja asustati erinevatest Nõuk. Liidu paikadest inimestega. Vana raudtee viis läbi Graniiidi Helsingisse.

185 ha pargis oli palju skulptuure, mälestusmärke, mis on hävinud. 12. saj. algusest puidust mõisa restaureeritakse muuseumiks, pargist peaks saama lastepargiks. Firmastuse saarele tuli ujuda, sellega toestati terve olemist.

Küll ilm üllatas. Valge vesi langes taevast alla. Olime ahastuses, et ilm rikub ära unistuste saarele sõidu. Sadamas lubati küll laevale istuda. Ootasime kedagi. Taevas ja järv sulasid üheks veemassiks. Uskumatu meile, et hakati sõitma. Pool maad läbitud, hakkas taevas heledamaks muutuma ja piisad harvemaks. **Valamo** saart ümbritses tihe udu. Randusime. Ja oh ime - saarel ainult uduvihma sadanud. Varsti juba säras päike. 6 km pikkune jalgsimatk mööda geograafiliselt - geoloogiliselt huvitavat saart. Kui palju on kloostreid saarel olnud. Üllatav, kuidas elektripostid maa peale pandud, ümberringi kivi-kuhjatis laotud. Botaanikute jaoks ilmsõpma-

ta mõnus ja huvitav loodus. Unustamatu tagasi-
sõit peegelsifedat päikesekullal helkival Laado-
gal. Reisijail tõstsid meeleolu laululapsed Tallin-
nast. Läuldi Maimulegi sünnipäevalaulu.

Priozjorski muuseumis anti linna ajalooost üle-
vaade. Paaritunnine jalutuskäik tutvumaks aja-
looliste vaatamisväärsustega. Linnas on säilita-
tud üks tänav peale Suurt Isamaasõda endisel
kujul.

Iselluloosi tehase töötas nii, et 35 tehast said
siit materjali. Väike Laadoga järv ei suutnud
vastu võtta nii palju mürkeaineid ja sai mustaks
järveks. NSVL peasanitaararst pani oktoobris
1986. a. punkti tootmisele. Juba 1988. a. tulid
kalad järve tagasi.

Sõit **Vuoksa jões** oli meelde jääv. Pool päe-
va vaba aega - kes käis ujumismõnusiid
proovimas, kes jalutasid linnatänavail, kes
valvasid noort neitut, et temaga mingit õnne-
tust ei juhtuks. Valtusse helistanud, saime
teada Ilse kodusolekust. Seejärgi rahustas.

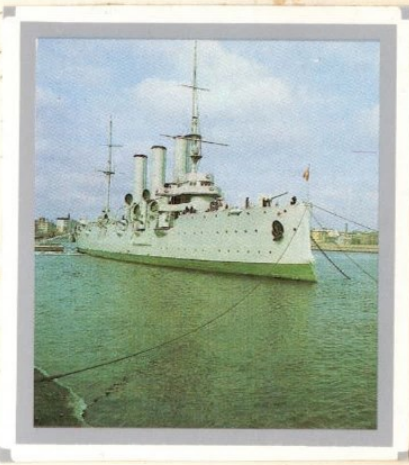
3. juuli hommikul huvasti jätt Priozjorski linna-
ga ja varsti olime jälle Leningradis. Meie jaoks
haruldane juhus käia krahvi **Jusupovi palees**,
mis XVIII saj. ehitatud prantsuse arhitektide
poolt 120 toaga. Istusime ehtsas tubateatris
ja võisime ette kujutada endid pikkades
tualettides, orkester mängimas ja etendus su-
jummas. Võrratu.

Omaette vaatamisväärsus oli **Kaasanü**
katedraal.

Õhtul enne rongile
minekut viis kiirabi
noore neiu leninigradi
Neuroloogiahaiglasse.
Kõikide jaoks oli
lahendus olemas ja
rahustav teadmine,
et seal ta saab pu-
hata. Meiegi õõ
rongis moodus
rahulikult. Tallinn -
Rapla ja armas
Vaatu buss oli ras-
tas. Liigutav lühku-
mine teadmisega,
et teeme tutvumis-
õhtu. 24. augustil

ЛЕНИНГРАД

saigi see teoks. Noor neiu sai tulla peale
1,5 kuud haiglasse viibimist. Igaks oli lauale
midagi kaasa toonud ja pidu missugune.
Vallo näitas reisivideod, põner oli uuesti läbi elada
nähtut. Seejärel tööpoolest igaks tutvustas en-
nast. Kirjeldamatu õlatunne oli selles olemisel.
Olime Pärnu Reisibüroo grupisaatjal Siivi Tein-
feldil üks raskemaid grappe. Ometi sõitis ta
abikaasa ja tütreaga (oli ka reisil) 24. aug. Vaatusse.

7. sept. '89. a. seadsime sammud SAUNA küla poole suve lõppu tähistama. Feelga viis autoga müügis raamatuid ja eakamaid varaklased kohale. Hiljalt oli ootel oma kodus Mäe talus, toeks Linda, Margoti, Laiine. Väärustajad pakkusid meile suppi, karaskit, kooki keha kinnituseks küünlatule valgel. Mõnus see olemine lahke pererahva

keskel rõskewõitu sügises soojendas südant. Meekes peetud sünnipäevalapsi lillede ja kaandiga, meenutatud suve, müüdnud raamatuhinngu kaudu saadud raamatuid, oli aeg Loosida üritused järgnevaiks hooajaks.

V O V O V O V O

30. oktoobril oli Vallo Leinaru seadnud aparatuuri valmis videoks. Milvi palus püsti tõusta ja mälestada manala teele läinud Valtu kultuurielu üht tugisammast
OSVALD ELLERMAAD.

Videos nägime 24.veebr.'89 eesti lipu heiskamist
Kaareperes mängude väljakul. Lipu heiskamise au
oli Osvaldil.

Teiseks oli võimalus kaasa elada 15.juulil
toimunud Valtu suurele surepede ja saada
ülevaade kõigest toimunust.

Lõpuks oleme väga tänulikud Vallole Prioz-
jorski reisi jäädvustamise eest. Kes elas veel-
kordsest käidut-nähtut läbi, kellele oli esma-
tutvus.

On maailmas paik,
kus muru on
pehmem kui vill
ja rändaja
väsinud jalgu
see muru ravib ja paitab.

On maailmas
ainult üksainuke paik,
üks paik, kus tuulegi huultel on
koduleiva mörkmagus maik.

I. Lember

KODUKANDIPÄEVAD VALTUS

Reede, 14. juuli kell 21

Valtu seltsimajas

Pirgu mälusektori etendus

«A R U A N N E»

Laupäev, 15. juuli
S U U R S U V E P I D U
SUVEPEO KAVA

9.00	äratusmäng
9.30	algab osavõtjate registreerimine
9.30—10.30	Valtu seltsimajas koduloolise kirjavarara-
13 —16	ja fotonäitus
10.30	suvepeo avamine mängudeväljakul
12	Rapla kihelkonna langenute mälestustalitus Rapla kiriku aias.
13 —14	külarahva pildistamised Valtu seltsimaja esisel.
14 —16	lõunasöök
14 —16	mängud lastele kiigeplatsil
14 —20	käsitöö- ja lilleseadenäitus puidutsehhi saalis
15 —16	vestlusi Valtust enne ja nüüd — seltsimajas
16.15—18	huvisõit mööda Kummat, Kaereperet. Koguneda sõiduks 16.15 ja 17 kontori juures
16 —18	sõidutab lapsi hobune
17	avatakse loterii ja kioskid
16 —19	kaminasaalis kohvik. Valtu-video
18	sportlikud alad mängudeväljakul ja staadionil
20	suvesimman spordiplatsil. Kaasa teevad kõik peolised
23	Valtu suvepäeva lipu langetamine

Kella 23 kuni päikesetõusuni unetute disko

27. nov. TOIMUS KOOLIMAJA KAMINASAA-
LIS „VARAKU” JÄRJEKORDNE KIRJAN-
DUSÕHTU

ANNA HAAVA

125. SÜNNIAASTAPÄEVA

TÄHIISTAMISEKS.

ÕHTU SISULISE KÜLJE EEST HOOLITSES
SAIMA TITT, TEELAUA KATSID SALME
LEHTLAAN JA LEELO RIISENBERG. ILLUST-
RATSIDONIKS OLI KIRJANIKU SUURENDATUD
FOTO JA TEMA LOOMINGU VÄLJAPANEK.

SAIMA TITT TUTVUSTAS ANNA HAAVA ELULUGU
JA TEMA LOOMETEED. LOETI ETTE TEMA POPU-
LAARSEMAID LUULETUSI. PAREMATEKS LUGE-
JATEKS OLID ANNE, MILVI JA TAIMI. PENSIO-
NÄRIDE ANSAMBLI LAULUMEMMED ESITASID
A. HAAVA SÕNADELE LOODUD LAULUDEST

„EI SAA MITTE VAIKI OLLA”

„JÄRV LEEGIB EHADAISTEL”

„MINU PEIG ON KALAMEES”

A. HAAVA ELU JA LOOMINGU KOHTA LÄ-
BIVIIDUD VÄIKESE VIKTORIINI PARI-
MAD LAHENDAJAD OLID TAIMI RAHU,
LINDA TUNNEL JA LIIS LOHMUS.

ET HILJUTI OLI KADRIPÄEV, SIIS
IGA OSAVÖTJA SAI MÄLESTUSEKS
KADRIMASKI,
MILLE TEISELE POOLE OLI KIRJU-
TATUD ÜKS KADRI SOOV: KELLELE
LOOMAÕNNE, KELLELE KENA PEIG-
MEEST.

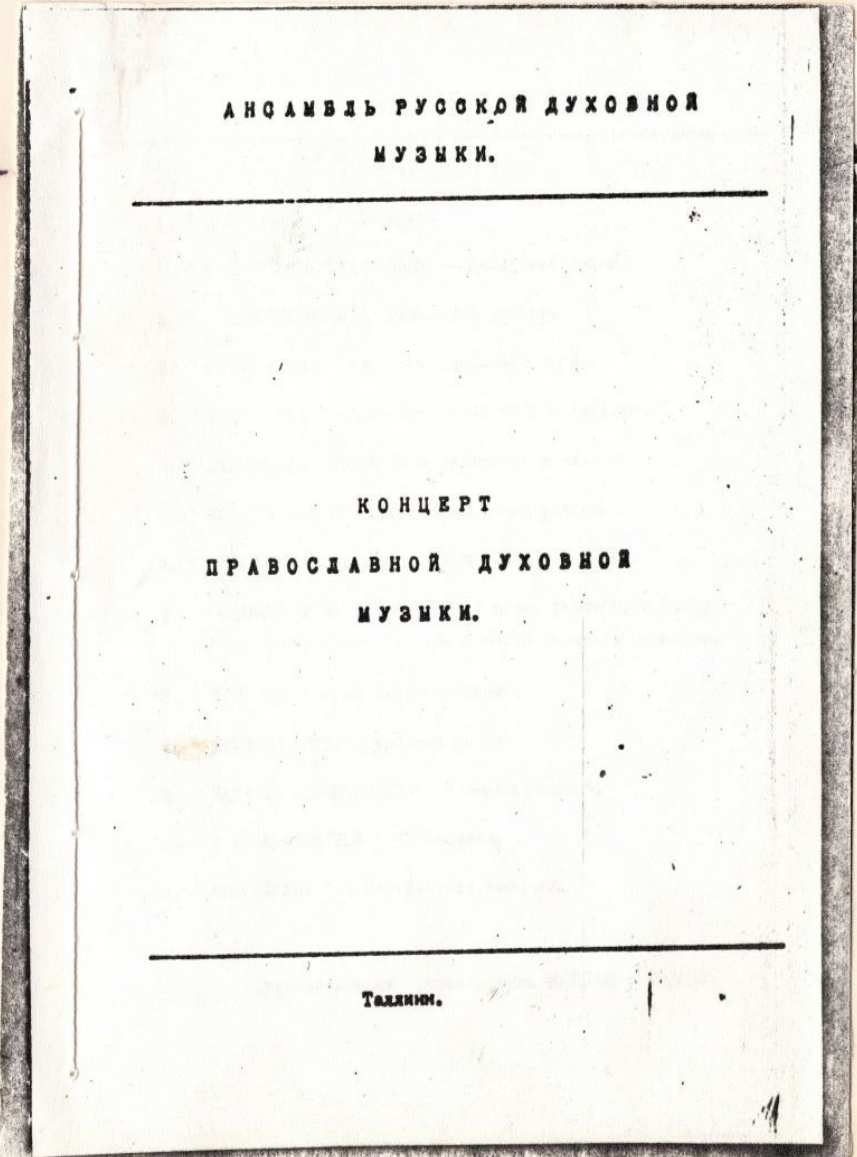
matkamaaja

TAIMI INITSIAATIIVIL OLI ÜTLEMATA MEELDIV KÕTE-
VÕTMINE KÜLASTADA

TALLINNA MATKAMAJA,

MIS ON TUNNISTATUD VABARIIKLIKI TÄHTSU-
SEGA ARHITEKTUURIMÄLESTISEKS. MATKAMAJA
HOONESTUSE VARAL ON JÄLGITAV TALLINNA
ELAMUARHITEKTUURI ARENG LÄBI KUIE SA-
JANDI. HUVITAV SÜLAM GOOTIKAST, RENES-
SANSIST, BAROKIST JA KLASSITSISMIST. ERITI
HARULDASED ON KESKAGESETE MÜÜRIDEGA
KAUPLUSERUUMID, PÕLISE ILMEGA SALVEKOR-
RUS NING RIKKALIKI KUNSTILISE KUJUNDU-
SEGA PERETIBA.

KATHSEALI-
SES SAALIS
LISAVAD ARHAI-
LISUST MASSIIV-
SED RÕNGAS-
LÜHTRID JA
RÕDUVÕRED.
SELLES HEA
AKUSTIKAGA
SAALIS KUH-
LASIME VENE
VAIMHLIKI
MUSIKA
KONTSERTI.
21. JAAN.
1990. A.

АНСАМБЛЬ РУССКОЙ ДУХОВНОЙ
МУЗЫКИ.

КОНЦЕРТ
ПРАВОСЛАВНОЙ ДУХОВНОЙ
МУЗЫКИ.

Таллинн.

7. mail 1990. a. viis tee 19 naist-tüdrukut
kirg mõisa etendusele

„August oja päevaraamat“

« August Oja Päevaraamat
1909-1913

Noore talupoisi, Piilõpetuse laulu- ja
Näitemängu seltsi tegelane, automaatiline
ja roodiliste pöörava ilusteidja elu ja
rühmituste loo 2 kes jaos

Kannat ette Marko Mätere.

Yigi mängivad Kätlin Gaukaj
Mart Johanson
Jaak Johanson

Juhatanud Merik Karuzoo

Ootame Teid Põgu mööga!

Põgu laulu- ja Näitemängu seltskond

7. mail 1990.

A. VIIS TEE IS NAIST-TÄDRU-
MÕISA ETENDUSELE

OJA PÄEVARAAMAT

lootsime reisile minna juuli alguses. Kõigil plaanid tehtud ja nimekirj valmis. Siivi helistas, et saaksime reisile minna hoopis 7. juunil. Saas täpsustamine. Kes ei saanud tulla kooli lõpupeo pärast, kes ei julgenud kodunt välja tulla ja teistegi tarkistuste tõttu. Kõige 15-kesi olimegi valmis minema päikesepaistelisel 7. juuni hommikul

LEEDUMAALE

Hinges uudishimu, teadmatus ja ärevus, mis meid ees ootab blokaadisoleval maal.

Esimene peatus Jhdazis, hommikusöök kohvikus, tutvumine turuga, maitseainete ostmine.

KLAIPEDASSE jõudsime hilinemisega, õhtuks söögitalong ei saanud. Ööbisime ehitusministeeriumile kuulavas vöörastemajas.

Teisel päeval sõit **Nidale, Neringasse**. Hsti-teaduskonna lõpetajad kooli lõpetamisel istutavad mände liiva sisse sümboliseerimaks elu jätkamist. Kura säärel asub 20 puhkekodu. Kõlastasime Thomas Manni majamuuseumi - siin käis ta perega suvitamas.

Järgasiteel meeldi-
vad hetked
meremuuseumis.

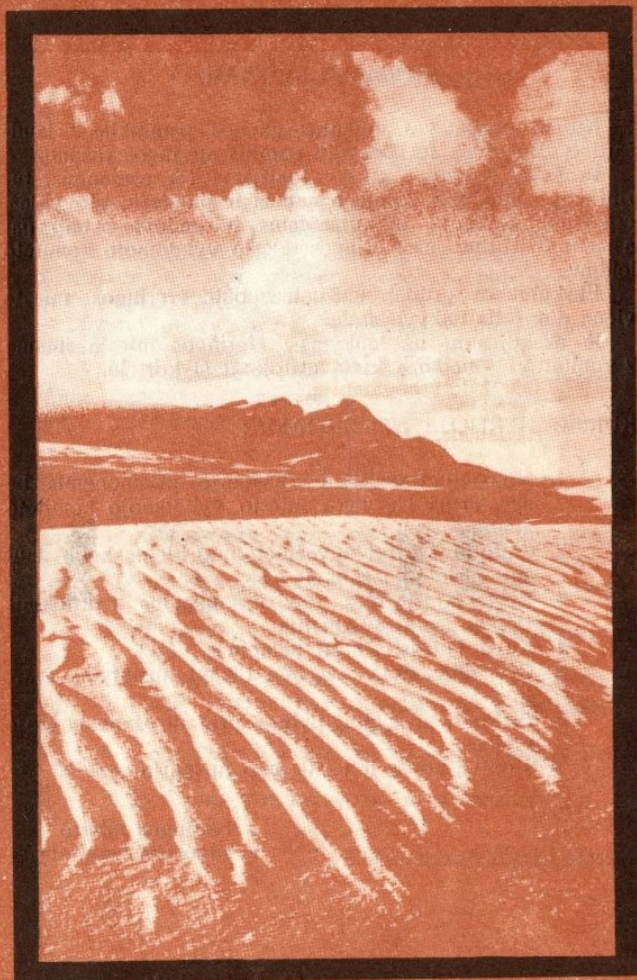
Reedesel päeval
uudistas Klaipedas
12 baškiiri ja 20
"pärnakat". Meil
oli väga hea olla,
sööklas ei pidanud
pikas järjekorras
ootama, olime nagu
"paradiisis". Blokaadist
andis meie
jooks tundemärke
suhkru ja pakke-
paberi puudumine,
Rahva olek mure-
likum.

Klaipeda turul
paistis silma palju
lilli. Lihtsalt jäime
peatuma matuse-
lillekorvide ees,
müüja hakkas pak-
kuma oma kaupa.

Vestluses sai teada, et olime Eestist. Ta oli
ülimalt rõõmus selle üle, et julgesime Leedu-
maale külla minna.

Finulaadses pargis võib näha 120 skulptuuri.
Puud pargis on teada, millisele Leedu kuulsu-
sele istutatud. Nüüd tahetakse nimesildid
külge panna.

NERINGA

Õhtu veetsime laeva varietees. Moderne eeskava andis oma võlu.

Koduteele asunud, põikasime külasse, mis esimesena tehti Suure Isamaasõja päevil inimestest tühjaks. Nüüd on püstitatud iga talu õuele puuskulptuurid igale pereliikmele.

Ristimägi on kaks korda buldooseriga ümber liikatud. Jaas leidub seal lugematul hulgal riste.

Meid üllatas Pikerniku automuseum Riia lähistes. Näha Brežnevit, Gorkit, Stalinit elusuures oma autoga. Jhuvilistele on eksponeeritud palju mudeleid.

Pärnus astusime Raivo Raudsepa juhitud lux bussist Valtu loks bussi ja sõitsime kodusest raamas teepervi vaadeldes kõige armsamasse paika. Valtu vahelgi paistis silma eestlaste lohakas ümbruse hooldamises. Peolevad ju paberitükid, praht ilusal haljasalal, kasvõi eelmisel päeval koristatud alal.

Et meie reis nii väga meeldis, siis tagasiteel bussis leppisime üld Siiviga järgmise sõidu suhtes kokku samal marsruudil.

Yälle inimeste veenmine minna reisima, et veidigi olla eemal poesabadest, kogu ümbrusest, sellest igapäevasest. Mitmedki olid kahtleval seisukohal kõrgest iseenda suhtes, kuna ammu polnud kusa-
gil käinud.

Ometi **9. aug.** hommikul istus 33 inimest bussi ja suund Pärnu poole. Reis möödus neil mitte enam niisuguses rahulikus õhkkonnas kui meil. Turiste oli siis nagu tavaliselt.

Kõige suurem tänu organiseerijale oli pärast näha naeratavaid nägusid. Eesmärk oligi seega täidetud.

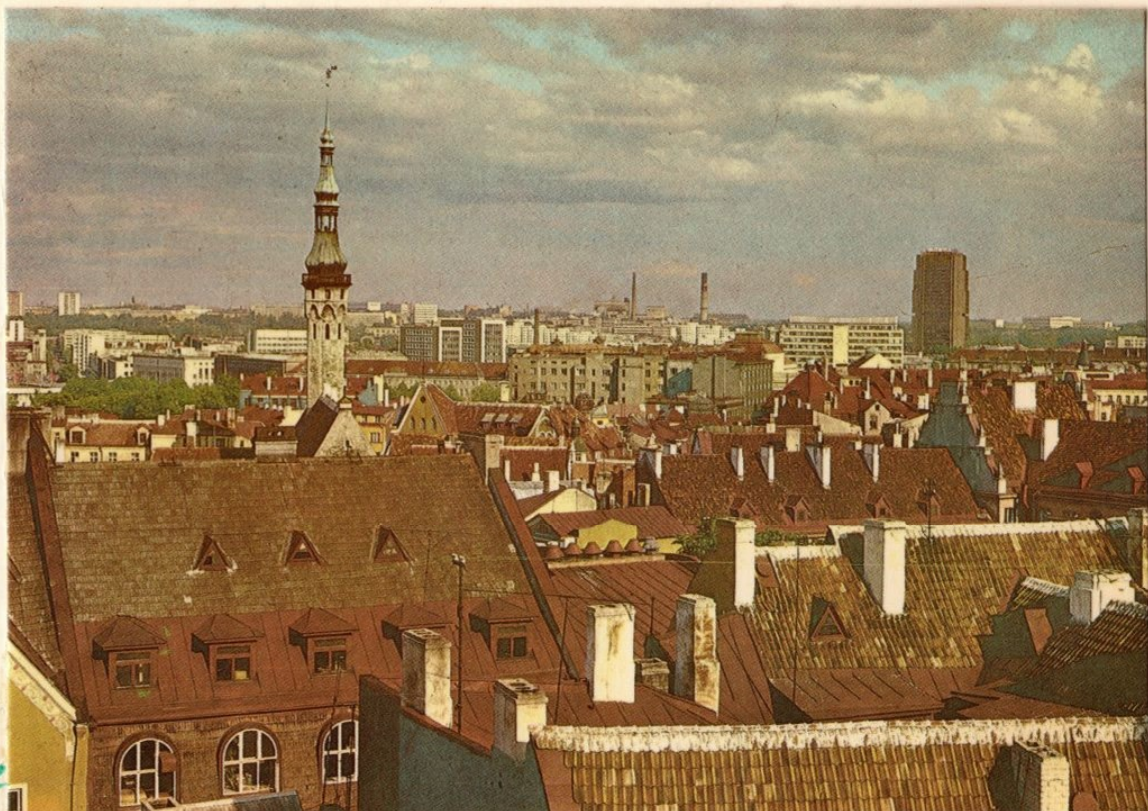
7. SEPT. 1990. A.

JÄRVA S O L I D S E L S Ü G I -

S E L S A G E L I P I L V E D , K U I D M I N E K U A L G U L N Ä I T A S E N D
P Ä I R E . T E E L V Ä H E M E T S A P O O L E V A A T A S I M E L U M M A V A L T
Ä H V A R D A V A T P I L V E , M I S S E E K O R D E I T A H T N U D M E I D
K U I V A N S J Ä T T A . A R N E O O T A S K O D U S E L T E E R I S T I L ,
J U H A T A S M Ä R G I S T A B U N U I D V A R I K A T U S E A L L A
L A U A Ä Ä R D E . L Ö K E S O O J E N D A S . G I D I , J A N A H O O -
L I T S E S I D K O S T I T A M I S E E E S T . M A I T S V A D V I I N E R I D ,
V Ö I L E I V A D , K O O K , T E E A N D S I D S O O J A J A J Ö U D U
V A A D A T A S L A I D E L E E D U S T N I N G F O T O S I D

L U U L E R E I S I S T U R A A L I D E S S E M I A S S I .
V Ä R S K E L E N O O R I K U L E J A N A L E S O O V I S I
M E Ö N N E A U G U S T I S A B I E L L U N I S E
P U H U L . L O O S I T U D , M Ö N U S L Ö K K E Ä R E S
A I N U L T P I M E D U S M Ä H K I S E N D A S S E .
V Ä G I S I K I P P U S I D M Ö T T E D K O D U P O O L E .
N O O R A B I K A A S A R A U L S O I D U T A S
K Ö I K I K O D U D E S S E . Ö N N E J A E D U
K Ä L A H S L A H K E L E V Ä H E M E T S A
P E R E L E !

27.
ok-
toob-
ril

imetlesime
Tallinnas

Hjaloomuseumis eksponeeritud nättusel

Kirjakunsti,

Pirita teehinises paviljonis import-
mööbli ja tööriistade nättusel
tekitasid meis lõbusat elerust, kuna
meile harjumatuult vaalunta eest.

Evald Okase tööde nättusele Kunstihoo-
nes ei õnnestunud matusetalibuse tõttu min-
na. Vaba aeg kulus igauhele oma arvanäge-
mise järgi.

Eva muretses lillekimbu

Konstantin Pätsi

asja taastatud kalmule asetamiseks.
Palju rahvast oli külastamas. Pärjad, kimbud,
lilled, küünlad, õhkkond mõjusid meeolukalt.

Laurimäe, Linda kutsus 27. nov. "Paraku"
püre oma koju pika laua taha. Meid oli
nii palju, et jagus teisegi tuppä.

Saima Päät valmistas ette

kirjandusõhtu Bernhard Kangro 80.

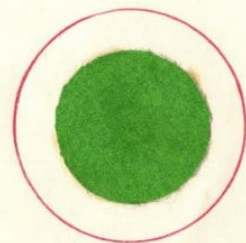
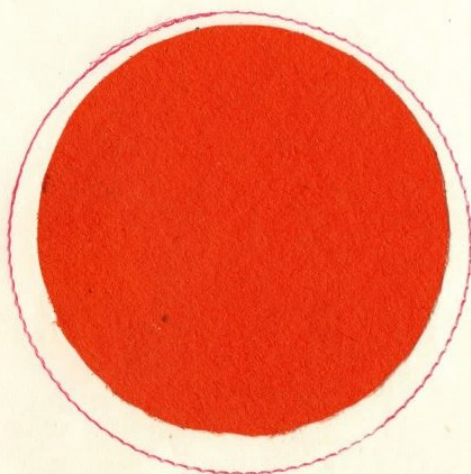
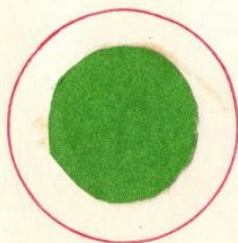
ja Kalju Lepiku 70. juubelite

tähistaniseks. Välisest kirjastusest teame
suhteliselt vähe. Antud ettevõtmine täitis
lünka.

Selnimetatutele pakkus Liis ka omapool-
set abi, ja laud oli üllatavalt rikkali-
kult kaetud. Arvanus - veel on võimalik
pidutseda.

Paraku inimese loomuses on see, mis
meelil, see kuulil. Seekordki ei pääsenud
rahaprobleemist. Piüad hetkeks unustada,
aga juba jälle leiame endid rääkimas
küll kaubast, mis kallimaks läinud või
minemas või mis muutunud defitsiidiks.

Lõpuks oli võimalus raamatuid osta.

Helgi, Eve ja Magda. Kutsusid 13. det. '90.a.

JÕULUÕHTUL

Kõhla oli palatud Thea Paluoja, kes vahendas muusikat jõulukera, algusest Soomes ja lõi ka väersakohaseid laule. Üht-teist kandsime tema muusiketerofokest neisist Indiasse.

Jame ja
hendatud
kantsa

"Jõulu-
MAGAS"

Kandsid ette Kõhla Fuchipoo, Jame Güüna
Sivli Põlle, Siiri Aleksandrina
Vaike Hannast, Väike Linnamäe.

Helgi omalt poolt oli muusikud lauleko-
opatsioonid kirkamise jaoks kogu salmiluuletajale.
Põhulik laul tõi väersameleolu.

EESTILAS — SÄPMEELAS OKTAVUOHTA

ЭСТ — САПМЕЛАС ОКТЯВУОХТА

LAULULEHT

EESTI - SAAMI ÜHENDUS

Laime, Speloe, Eidi olid 18. veebruaril 1994. a.
kõrvala kutsunud jookide tehnik saadik
naarjoni kultuurimälestuse

MIKK SARVE,

kes taotustas riik- teist saami kultuur-
nist, vastas küsimustele.

KODUMAA

Tõlkinud Juhan Viiding

GOAHTOEANAN

Teaksta: Paulus Utsi

Nuohitta: Lars Vilhelm Svonni

VÕORA KEELE VÕORAS SÕNA TÕUKAB
 EEMAL' E - MA - KEELE
 VASTU - MEEU, RASKEE SAMMUL JÄTAN
 MA - HA MA KO - DU - PAIKA

Võõra keele võõras sõna
tõukab eemal emakeele.

Ela hästi, kodumaa, su
rajad mulle on kitsaks jäänud.

Vastu meeli, raskel sammul
jätan maha kodupaika.

Võõra keele võõras sõna
tõukab eemal emakeele.

Olgu meeles isakoda,
lapspõlve mängupaigad.
Oma hinges ikkagi kuulda
põdrakellade häält tahan.
Palju pilte on mul silmis,
südames neist tunnismärgid.

Jäägu meelde isa sau ja
põdrasilmus ja kõõluskõied.
Oma hinges ikkagi kuulda
põdrakellade häält tahan.

Võõra keele võõras sõna
tõukab eemal emakeele.

Palju pilte on mul silmis,
südames neist tunnismärgid.

Liegga linis eadnegielas
amas sánit dahket saji.

Goahtoeanan báze dearvan.
Vázzinbálgát leat dal baskon.
Vuostemielain, losses lávkkiin
guođđit ferten šaddanbáikkiid.

Liegga linis eadnegielas
amas sánit dahket saji.

Báze muitun goahtesadji
mánnavuoda stoahkansálliju.
Áhči herggiid biellojietna
vavdan sivvui čavga gitta.
Čalbmesutnii mearka savvun,
dovdamušat váibmui sisa.

Lehkos muittus áhči soabbi,
suonat, gárun, goahtegeres
ráidojohtin mielas ain.

Togašgáttis noađdebealli
spahkágávas vákkiid johtá.
Doala gitta sámecallimis,
luondduin, mielain veahkáhala.

Njuolgguvuodat láhppán leat.

KAKS KENA NEIDU

Tõlkinud Juhan Viiding

GUOKTE ČÁPPA NIEIDDA

Teaksta: Leifa ja Hartvik

AI LAI LA LA-LUU AI

LAI-LA-LALUWAI LAI-LA-LALUWAI LAI LA LA LUU

KAUNEID NEIDE NÄI-NUID MEIE

NUORGANI BAARIS IS-TU-MAS AI

Kauneid neide näinud meie
Nuorgani baaris istumas.

Silma(aga) klaasid ees olid nendel
kahel, kes kõige kaunimad.

Hele oli üks kui päev, aga teine
tume oli nagu öö.

Ümbert kinni hoida saime
ja musi sai kumbki minnes kah.

Oaidnán letne čáppa nieiddaid
Njorgán báris čohkudeigga

Čalbmeglásat guktuin ledje
čáppá soai gal maiddái leigga

Nuppis ledje čuvges vuovttat
čáhpoes vuovttat maiddái ledje

Birra sudnu moai doalaima
ja goabat cummá vel oaččuime

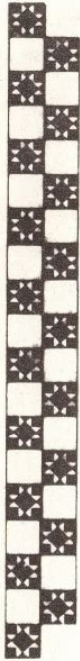

Loobumine sallivusest ja kõikehingestavast maailmakäsitlusest viib inimese hingelisse tuimusesse ja nüridusse. Valu sellest ning vajadus jõuda taas elamise ja olemise lahtiste allikateni toob Ekke Moori lõpuks saami rahva ning kultuuri juurde.

Tänase etenduse eel ja järel kuuleme nelja laulu põhjasaami ansambli «Dead-nogatte Nuorat» esituses. Need laulud on viimase kümne aasta jooksul tuntuks saanud Eestimaaigi, eriti üliõpilaste hulgas. Valu oma maa ja kaduva elususe pärast ühendab inimesi, ka eesti ja saami rahvast.

Mikk Sarv

Uutõ: Kuidas teie kõik, kes te tulete lõunast ja suurtest linnadest, olete kahtlustusist näritud nagu puukoor tõukudest. Teil on vaid üks soov ja iha: kõike vallutada ja kõike hävitada. Teie sõidate kummalistel sõidukitel, millede ees pole põtra ega hobust, teie tungite pühadele paikadele, rajate maanteed, ohjeldate koski ning puurite mägede südamed läbi, et saada vaske, rauda ja sütt. Oleme teie rahutusest põgenenud Jäämere kallastele, kuhu peame meie nüüd minema? Voogudesse? Meie mäed on söödud nagu riie koidest, meie metsad on täis teie maanteid, meie tundrad muutuvad sama rahutuks nagu teie ise. Kuid mida teete teie siis, kui mägede südamed on läbi puuritud, kui kõik tundrad on teie teedega täis külvatud, kui jõed teie paisude tõttu kuivavad ning on tühjad forellidest ja lõhedest? Mida teete

teie siis, istudes tühjade mägede, jõgede ja metsade ees? Võib-olla leiata, et teie hingedki on läbi puuritud ning et nad on sama lootusetult tühjad? Kuhu ruttate, mida püüate, mis ohjeldamatu nälg see on, mis teid edasi kihutab? Teie ei ela enam ise, teie eest elavad masinad. Mitte teie ei valitse neid, vaid masinad teid. Võib-olla on neil siiski puhtam ja siiram hing, sest nad on tulnud maakidena mägede neitsilikust rüpest, neid on head haldjad aastatuhandete jooksul kokku kannud — võib-olla on nad teist isegi õilsamad? Mis mõtled sa lahtiste allikate all, kuhu arvad end ruttavat? Mis mõisted need on, mis tumestavad su pead?

August Gailit «Ekke Moor»

ELLE-MÁRET

ELLE-MÁRET

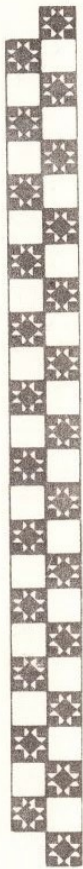
Tõlkinud Juhan Viiding

ELLE MARET ELLE - MARET

MIKS SA MA - HA MIND JÄT - SID

HAI - LA - LUVU - LA HAI - LA - LUVU - LA

HAI - LA - LUVU - LA LUVU - AH

Elle-Máret, Elle-Máret
miks sa maha mu jätsid?

Sind ei armasta ma enam,
ma ei armasta enam.

Millepärast, millepärast,
millepärast sa petsid?

Ma ei tahtnud seda, aga
lihtsalt niiviisi sattus.

Ela hästi, ela hästi,
küll me näeme veelgi.

Elle-Máret Elle-Máret
manne leat mu guodán?

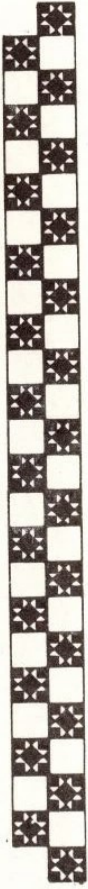
In mun ráh.:is In mun ráhkis
In mun ráhkis du šat

Manne behttet Manne behttet
Manne behttet don mu?

In mun áigon In mun áigon
muhto nu dat gárrtai

Báze dearvan Báze dearvan
gal moai oaidnáletne

Saami laul — *joig* — on sillaks inimeste ning teda ümbritseva maailma — teiste inimeste, looduse, ajaloo vahel. Saami laul toob mälust elavana esile ammu toimunud sündmused, lähedased inimesed, armsaks saanud paigad.

Saami viisidele on iseloomulik nootide sujuv ühendamine pidevaks, köitvaks vooluseks. Üleminekul ühelt helikõrguselt teisele toimub mitmete libistuste, trillerduste jt. kaunistustega. Eesti lauludes kohtame sellist esitusviisi Cyrillius Kreegi poolt üles kirjutatud vaimulike rahvalaulude juures. Arvatavasti on see varem olnud iseloomulik ka meie regilaulule. 1821. aastal on maadeuurija O. v. Huhn kirjutanud Põhja-Eesti laulu kohta nõnda: «Eestlased paigutavad oma muusikasse palju eellööke ehk apodžatuure. Seda peavad nad ilusaks.»

Kaljujoonise koopia mahajäetud Saami külast Tsalmnõ-Varrest Ponoï jõelt Koola poolsaare keskosas. Leiukoht avastatud 1973. a. arheoloog Gurina poolt. Jooniste vanuse suhtes pole veel kindlat aega selgitatud.

Kopeerinud 1988. a. E. Selisaar, foto Loit Jõekalda.

"TABASITULEK"

LIIDIA TUULSE

LUULE PÕHJAL PUIDUTSEHHI SAALIS.

... Siin, täna, sel hetkel oled PÄRALEJÕUDJA.
18. märtsil 1991. a. sai luuletaja 80. aastaseks.

Haritud noor naine lahkus 1944. a. kodumaalt Rootsi. Alustas tõlketöödega. Luuletajaks kujunes suhteliselt hilja. Tema lood on pretensioonitud luuletused elunäinud, elukogenud, selgepilguliselt maailma vastava daami sulest.

- Elatud elu,
Alasti nagu käänd
vastu tähistavast.
Näitab aastaringe.
Kes loeb neid? ☺
Ei tähed ega keegi teine,
Oli sinult kasvamine vahu.

Lühikese kohtumise vanaproua juubeli puhul aitasid dramatiseerida luuletüdrukud Väike, Koidu, Sirli, Jane, Viivika. Luuletaja rollis oli Anne Archipov. Viivikasaade Önnela Sepmanilt.

- Nii oli meie üürike kohtumine
ajas ja ruumis.
Lind, kes vahas mööda
ja puudutas tiivalöögisega.
Avaruste võimalused jäid rinda.
Tahis võimatut hinge.

Koostööbimine
oli märtsikuu

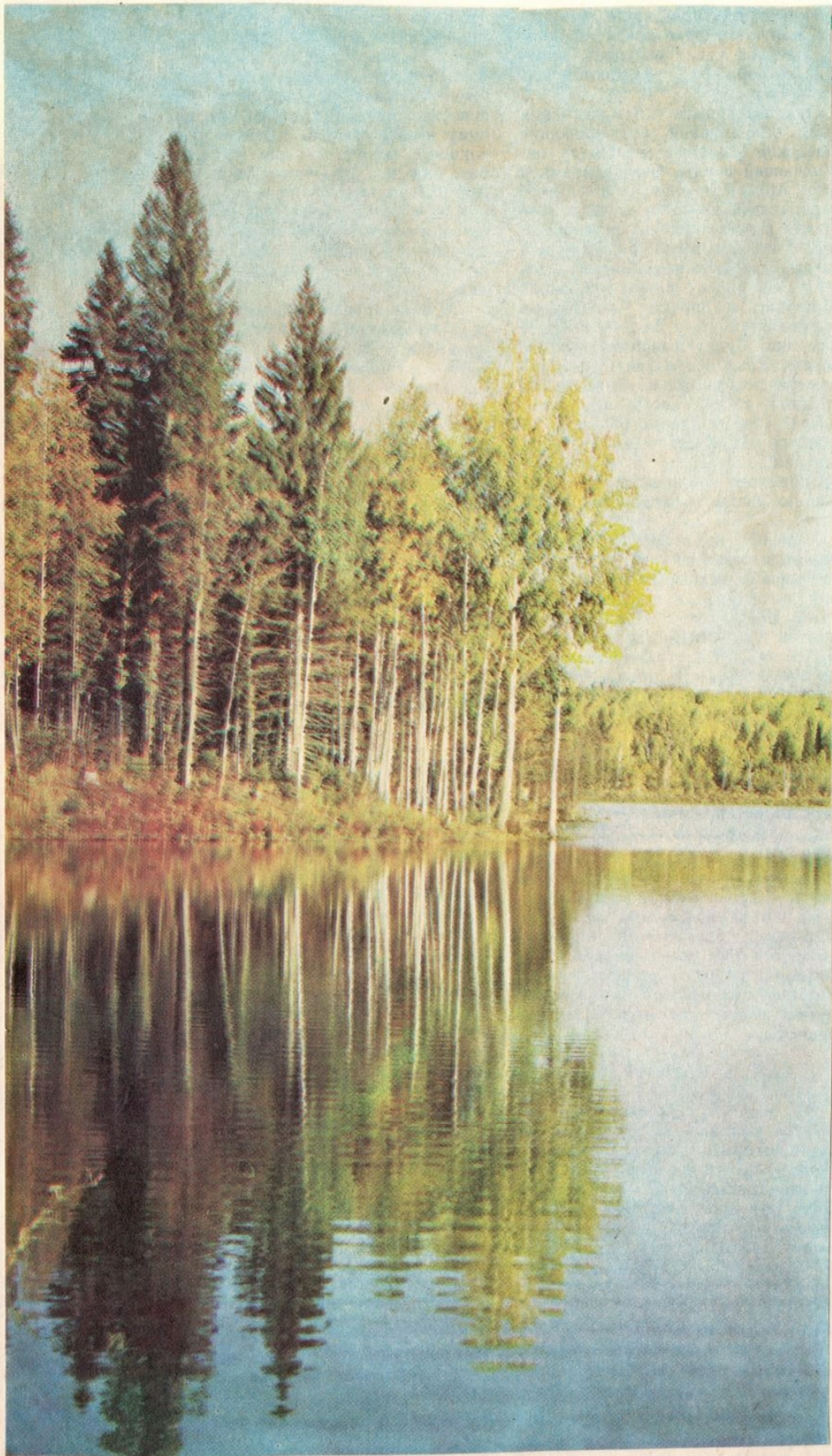
29. kuupeerial puudu-
tselhi, kenas ja väga hubases.

Nagu juba toovaks saanud, oli meid paar-
kümmend keraajuhatahõnqulise rootsipärase
lausa imber. Kõiksimiselt **Maire Tunnelilt**,
sekka ^{olust-olust} Rootsis, küsimused - vastused. **Rootslaste**
traqasihoidlik ja kokkuvõrdlik majandus aval-
das muljet. Mõnede, kui kokkuvõrdlik meeldis
väga tava - kella 10-ks ja õhtuoteks prak-
tuid kokkuvõrdliktega.

Senad majad, teed, haljastus, puhtus, kord-
meeldis. Kauplused, kas lapsed võivad vaa-
data, katsuda ja mängida, kõigil usaldas
laste vastu. Tähtsaks olid basseinid, vesivoo-
did ja kõik, mis sunnib kooli. Ei oska
endale seda kaunist ja head nii sisenda-
da, et oleks kadestus või meelust sellest.
Ei saa ja meid nendeaga võrrelda. Meie
oleme ise ja püüame, loodame elada ja
tequtseda nii, et me oma äratallatud maal
edasi liiguksime.

Senad, õhtu oma mõtete ja olemisega oli õpetlik,
mõtlemapanev.

F. JUNNI 1911. R. R. KESKITALO
SÄÄSÄN VÄLILÄÄN KESKITALO
KESKITALO KESKITALO KESKITALO

SEIT
GESCH
JAVAT.

ÜSNA PEA PAISTIS SVIBI SADAM. SEAL KOHTASIME ENDIST VALTURAT MATSI, MALLET, MEIE BUSSIJUHI RAIVO EMA.

RAIVO SAI BUSSIJUHINA HÄSTI HAKKAMA PRAAMILE MINE KU KUI MATA TULELEKUGA KEERULISTES TINGIMUSTES, MEIE HOIDSIME KÕRVAL HINGE KINNI.

TUTVUMINE VORMSI SAAREGA - SVIBI KÜLAS ELAB 87 INIMEST, NEIST 53 ÕESTLAST, 10 RANNARÖÖSLAST.

SAARE RESKUS ON HULLOS 120 ELANIKUGA. 1936.A. VALMINUD KOOL, KÜLANÕUKROGU, KULTUURIMAJA, METSKOND, REMONDIBAAS, LEIVATÖÖSTUS. VIIMASEST SAIME OSTA MAITSVAT LEIBA JA SAIAKESI.

SAAREL OLI ENNE SÖDA 5/10 TALU. SAKSA NALITSUSE AJAL TOODI SUURELT KODUMAALT VÄLJARÄNNANUD ÕESTLASED, ENAMUSES NAISED-LARIED, SAARELE.

AIDAD TÄIS KALA, VILJA JNE. VÕIMALDAGID LAHEDAT ÄRAGLAMIST. KUI KÕIK OTSAS, KOLITI JÄRGMISESSE MAJJA JA HAKATI EELNEVAT LAMUTAMA KÜTTERS.

1990.A. PÜHA OLAVI PÄEVAL SAID TEOKS VORMSI PÄEVAD JA AVATI TAAS VORMSI KIRIK OREL JA KIRIKUKELL SAADI RÖÖBIST.

SURNUAIAL ON 368 RÖNGASRISTI.

ETTENÄHTUD LÖUNA SÖÖKLAS ASENDUS SEL PÄEVAL OMA LEIVAKOTIGA MERE ÄÄRES. ROMANTILINE. HILJEM SAIME MINNA PÄRIS RANDA. MITMELE PUHKAJALE OLI SEB ANURE VEES KÄIKSEL AASTAL. ESIMEST KORDA PUUTUSIME KOKKUFIRMAFIRMAGA. VIIBISIME ÕEEGA ERAPLAAŽIL.

FIRMAJUHT OIVO OLI KA GIIDI SEISUSES.

TA JUHIB VEEL KA EHTUSTOID PANSIO-

NAADI VALMIMISEL JNE.

ÕÕBISIME LASTEAIAS MADRATSITEL.

PISITASA HARRAS TEADVUSSE JÕUDMA TÕDEMUS,
ET RUBLA VÄÄRTUS PIDEVALT KAHANEB.

JÄRGMISEL HOMMIKUL OLI VÕIMALUS JALUTADA
MÄNNIMETSA ALL, IMETLEDA SAARE LOODUST,
EHITUSI.

BUSSIGA SÕITSIIME **KORALLRIHVE** VAATAMA,
PÄRAST KES LÄKS UJUMA, KES SAMAL AJAL
PARUNIKIVI KAEMA.

VÄGA MAITSEV LÖUNASÖÖK SAARE HUBASES
SÖÖKLAS JÄI VIIMASEKS ENNE ÄRASOITU.

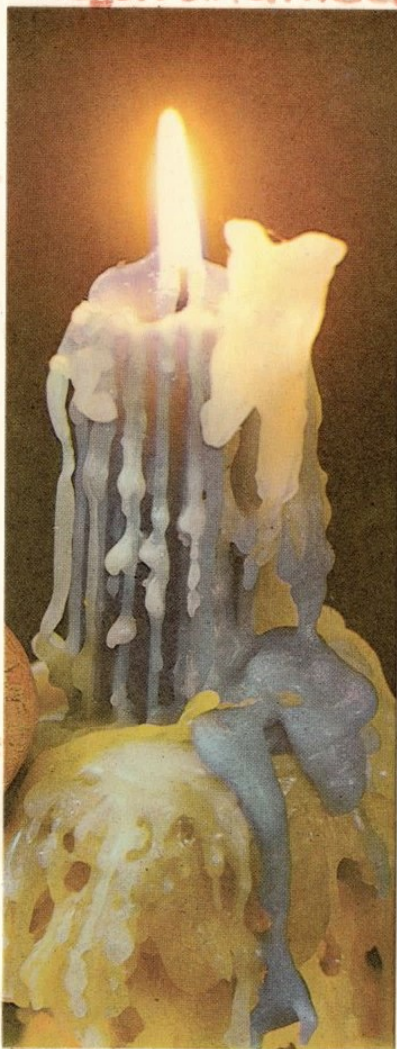
RAHUSTAV, MÕNUS SÕIT ÜLE LAHE TAGASI.

HIAAPSALUS OLI VEEL VÕIMALUS SÕOMAS
KÄIA EELMISE PÄEVA TALONGIDE EEST.

JALUTUSRÄIK **LOSSI** TERRITÓORIUMIL,
ÜHINE JÄÄTISESÕOMINE JA TAAS KODUTEELE.
MÕÖDAS OLIDKI 2 KOSUTAVAT PUHKUSEPÄEVA.

Reedel, 13. sept. '91. a. võtsime Eve kutse peale suuna Nurmeküla Nõmmele. Fuuritar on avastada kodukanti. Teel olles ei juhtunud ühtegi nii asjatundlikku, kes oleks täpselt kõik teotsad ära teadnud. Umbkaudu täpselt saime õigesse kohta. Koerte haukumise saatel juhutati sooja tupp. Sama soe vastuvõtt oli Eve, Leili ja Linda poolt. Sünnipäevaküünla kõrval põles väike eesti iseseisvuse küünal,

mille "Varakule" kinkis Milvi. Traditsiooniline sünnipäevalaste meelepidamine, loosimine järgmiseks hooajaks, tükk aega õmavahel vesteldud, suvised muudjed räägitud- võis mõelda kojuminekuks. Mõni tund möödus märkamatu.

28. oktoobril sõitsime Helgi eestvõttel Tallinna "Estonia" talveaeda. Väga meeldivalt ja hubaselt toataimedega kujundatud ruum sobib intümsemateks esinemisteks. Võimalust puhvetist osta lauale maitsvat suppoolist ei saanud jätta kasutamata. Teatritegelastest juubilaride austamisõhtu "Kui aovalgus kaob..." jättis hinge hellemaid tundeid.

Rakvere Teater
asutatud 1940.

Sõimkuse ilmaga alustasime selle aasta vüümast
"Pamaku" bussisõitu. **24. novembril** läksime esi-
mest korda **Rakvere** teatri. Pamakult
teede asunud, lootsime aega kasulikult
veeta Rakvere Koduloomuuseumis. Ent
kõhikuks lühitus lootus, sest nädabalõpul

A. H. Tammsaare — Illar Mõttus

«JUMALAGA VARGAMÄE»

Illar Mõttuse dramatisseering

A. H. Tammsaare «Tõde ja Õigus» I osa põhjal

Lavastaja — Raivo Trass

Kunstnik — Riina Vanhanen

Muusikaline kujundus — Toomas Rannu

esietendus 2 juunil 1991. a.

Tegelased:

Mäe pere:

Mari — Helgi Annast

Andres — Eldor Valter

Liisi — Marika Vernik

Maret — Thea Luik

noor Andres — Märt Meos

Indrek — Erik Ruus

Ants — Aimar Põlts

Liine — Merit Kraaner

Oru pere:

Pearu — Volli Käro

Joosep — Toomas Kreen

Karla — Eduard Salmistu

Hundipalu Tiit — Peeter Jakobi

Sauna Madis — Arvi Mägi

oli muuseum sulatud, kuigi info alusel avatud.
Nii jäi natu tund aega. Lõunastama
minna õnnestas kolmandas kohas. Võis tunda
end mugavalt hurbas kohvikus süües maits-
vat sööki. Huvilikeks sõidutas Minnas tutvus-
tamaks Karkvere linna. Kella viiest sai teatr-
kässe minna. Omavette üllatus oli see püür-
dumäne ja sellega kaasnevad ebameeldivused.
Etendus

"Jumalaga, Vargamäe"

kõrvas kõik ebameeldivused. Lõpuks ikkagi
hea tunne sest hurbas teaträ nägemisest. Oli
küll teada teaträ et see nii ammetu
ja tekkis kaht-
mises. haone kehva seis, aga
on, ei osanud aruata
lus õiges kohvas ole-

15. DETSEMBRIL JÕULUMEELOLUS JOOKIDE
TSEHI SAALIS DOTASID PEO KORRALDABAD
EVE, SALME, HILDA KÜLALISI.

PÄEVAKOHASE MUUSIKA SAATEL ISTUTI
LAUDA HÕRGUTAVAD KÜPSETISI, PIPARKOKE,
VÕILIBU MAITSMAS.

SÜNNIPÄEVALAPSED ÕNNITLETUD, ASTUSID PUB-
LIKI ETTE SIRLI, KOIDU,

JANE, VOIVIKA, VAIKE

SÜDAMLIKU

LULLEKAVAGA.

PEALE VÄIKEST PAUSI

OLI KUULDA UKSE
TAGA ISEÄRALIKKU
KOPUTAMIST.

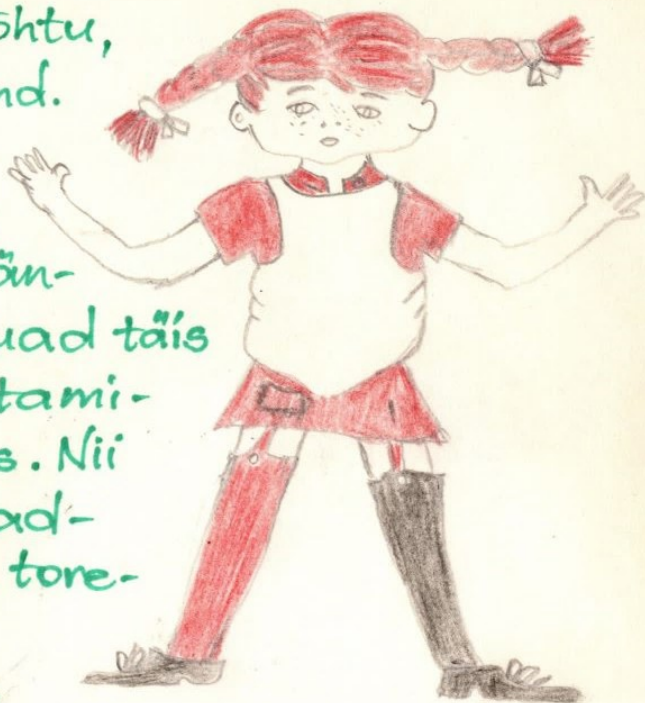
JA ENNÄE IMET,
TULI **JÕULUVANA**
KINGIKOTIGA.

KEEGI EI PÄÄSENUD
SALMI LUGEMISEST.

LÕBUS JÕULUVANA KELMI-
KATE KÜSIMUSTEGA TEGI TÄH-
VEELGI PAREMAKS. EVE OLI MÕELNUD OMA ABI-
LISTELE JA KINKIS NEILE MEENED.

On 16. jaanuari '92. a. õhtu,
õues sajab pehmet lund.
Meie „Varaku“ pere ko-
guneb Valtu lasteaia
sooja, hubasesse män-
gutuppa. Siin on laudad täis
lasteraamatuid vaatami-
seks ja imetlemiseks. Nii
ilusad ja värvikirevad-
on raske leida kõige tore-
damat, paremat.

Äkki kargab tuppa
PIPI, vällatu ja ülemeelik, nagu ta on, tant-
sib ning teeb oma tempe. Siis kihutab ta meid
teise tuppa, kus on pikk söögilaud, mille ta-
ha istuma käsutatakse. Pipi pakub meile seal
priimat pannkooki ja Milvi kõrvale piparmündi-
teed. Seejärel tuleb Punamütsike, korv käe-
vangus, taulab oma laulu ja pakub meile kor-
vist pirukaid. Järgmiseks tulevad kaks väikest
poissi, üks on väike laisk ja teine suur laisk-
nii nad siis vaidlevad.

Igaüks räägib kodust kaasavõetud oma lem-
miklasteraamatust.

Ühel laual on veel kodudest toodud müügis
lasteraamatuid. Neid saab kaasa osta. Ühiselt
anti raha „Varaku“ kassasse.

Lõpuks antakse kaasa hääletuskaart, kuhu
tuleb kirjutada, missugune lasteraamat kõige enam
meeldis sisult ja missugune kujunduselt.

14. veebr. '92. a. kogunes „Varak” koolimaja vanasse osasse klassiruumi. Plakat näitas, et ühna pea täitub 15 aastat kooskäimist. Teetassi ja kaetud lauataha oli võimalus rääkida sellest, mis seob „Varakuga” me. Sirviti kroonikat ja tuletati meelde tehtut. Luule jagas tänutäheks raamatuid. Üks lõõgastumise-mälestuste õhtu kestis hilisõhtuni.

Väimasesel ajal pakub elu igasuguseid elamusi, ent nalja poolt jääb kesiseks. Kõrvaldajad Linda, Ilse, Vambola võtsid nõuks eelneva sooviteoks teha. 19. märtsil said ettevalmistused tehtud Stadioni 6-4 ruumis - kaetud lauad, väljapanek naljaraamatutest

„Nalja ja naeruga kevadesse”

Esmalt „Varakult” õnnitlused, lillekorv ja kaardid noorele emale Liisile püsivalt sinni pühad. Jätasime tal tähtselt nime valida. Vanavanavana Saima vahendusel said nimed ja eelnimetatud teinetaatud Liisini.

Linda Jüvis, tegi ülevaate pikemast artiklist Leo Soompääl „Kroonikast, koomikast ja naerust”.

Ilse oli kokku pannud viktoriinivõitjate nimed märtsikuu tähtpäevadest, teatrigeelastest. Viktoriini võitjateks osutusid

Lõõgil oli palutud jutustada või lugeda nali kas elust, raamatust, ajakirjandusest. Mõnusaad muigaid, naeru jagus teiseks õhtuks.